

DE BAASZUIN.

Stemmen uit „De Gereformeerde Kerken in Nederland”.

(Ten voordeele van de Theologische School te Kampen.)

Toel. 11: 1a, Vlaast de basuin!

Vrijdag 30 Maart 1894.

Is het voor u liever wel de tijd, dat gij woont in uwe gewone huizen, en zal dit huis woest zijn? Hagg. 1: 4

Dit blad verschijnt des Vrijdags. Prijs per 3 maanden, fr. per post f 1.50. Voor Oost-Friesland en Amerika f 1.75. Voor Z.-Afrika f 2.50. Abonnementen buiten het Rijk moeten per kwartaal vóór uit worden betaald. Afzonderlijke Nrs 12½ ct. Advertentiën van 1—10 regels f 1; elke regel meer 10 cts. Boekh.-advertentiën 3/2 maal

UITGEVER:

G. PH. ZALSMAN,
KAMPEN

Alvertentiën en Bestellingen vrachtfrij te adreseeeren aan den UITGEVER G. PH. ZALSMAN te KAMPEN. — Kerkelijke Berichten enz., Stukken der Medewerkers, en Buitenlandsche Bladen aan dHr. O. MULDER te KAMPEN; — Binn. Bladen, Intezenden Stukken en Werken ter recensie aan de REDACTIE te AMSTERDAM; (Ds. W. H. GISPEN). —

Officiële Kerkelijke Berichten, Verslagen enz.

(Uit Het Kerkblad van 30 Maart 1894, nr. 13.)

Bij dit nr. behoort een Bijvoegsel.

BERICHTEN

VAN PLAATSELIJKE KERKEN.

Het adres van de Gereformeerde kerk te Naarden A is voortaan: den heer F. G. Eichhorn, Ouderl.

OLDEBOORN, 21 Maart 1894. Heden werden wij bij vernieuwing verontrist. Onze zeezeker geliefde Leeraar Ds. Dekker heeft een roeping ontvangen van de Ger. gemeente te Marum. Dat de Heere hem licht en wijsheid geve om een Hem welbehagelijke kerk te doen, mocht het zijn tot blijdschap van kerkeraad en gemeente, zoodat we ook nu wederom van hem mogen hooren: gemeente, ik ga u nog niet verlaten, ik blijf bij u.
Namens den Kerkeraad,
G. A. WARINGA.

HARLINGEN B, 22 Maart 1894. Heden ontving de kerkeraad alhier het teleurstellend bericht van Ds. J. J. Berends dat Zew. voor het beroep naar deze gemeente bedankte.
Namens den Kerkeraad,
J. VAN DER MOLEN Sr., Scriba.

HOMMERTS, 23 Maart '94. In de namiddagsgodsdienst-oefening van Zondag den 18 Maart, nam onze beminde Leeraar Ds. J. Kok afscheid van de Ger. kerk alhier. De Wew. Heer Ds. Sluyter van Heeg sprak Zew. namens den kerkeraad zynen dank en des Heeren zegen toe. Daarna werd door de groote opgekomen schare onze zcheidende Leeraar Ps. 121: 4 toegezongen. Mocht zijn verblijf maar kort hier zijn, toch was het goed voor ons, dat zijn arbeid tot onze vereniging als een Ger. kerk door den Heere is gezegend, waarin wij ons nog steeds mogen verblijden.
Namens den Kerkeraad,
F. J. KOOPMANS, Scriba.

P. S. 't Adres aan onze Ger. kerk te Hommerts is: aan B. P. v. d. Velde te Hommerts.

LOOSDRECHT, Den 23sten Maart deelde onze geachte leeraar Ds. Dijk de gemeente mede, dat hij voor het beroep van Nieuwendam bedankte. De Heere doe hem en ons te zamen ondervinden, de kracht en werking des Heiligen Geestes, opdat de Heere Zew. nog verder gebruik als een middel in zijn hand, tot bekeering van zondaren en tot verroosting van zijn volk, tot spijt van degenen, die Sion gram zijn.
Namens den Kerkeraad,
W. KANSEMEIJER, Scriba.

GRIPSKERKE, 23 Maart 1894. Veertien dagen geleden vernamen we van onze leeraar Ds. J. Gommer, dat Zew. een roeping van de Ger. kerk te Axel A had ontvangen; heden maakte Zew. bekend, voor zelve te hebben bedankt. Zegene de Heere dit besluit als ook zynen verdere arbeid in ons midden.
Namens den Kerkeraad,
P. DE KAM Jz., Scriba.

MARRUM, 24 Maart '94. Bedankt voor Marrum door Ds. J. Dekker.
Namens den Kerkeraad,
D. K. DE GROOT, Scriba.

Beroepen te Groningen den 25sten Maart 1894 de Wew. Heer H. J. Koutenboven van Voorschoten.
Namens den Kerkeraad der Geref. Kerk te Groningen A,
A. JONKHOFF, Scriba.

MAKKUM, 25/3 '94. Onze beminde Bed. des Woords, de Wew. Heer Ds. R. K. Brouwer, heeft tot onze blijdschap voor het beroep van Breda bedankt.
Namens den Kerkeraad,
H. SCHOLTEN, Scriba.

OLDEBOORN, 25 Maart 1894. Heden morgen na de godsdienst-oefening werden wij zeer verblijd. Onze geliefde leeraar Ds. Dekker maakte de gemeente bekend, dat hij, na biddende overweging, tot het besluit was gekomen, om voor de roeping der Geref. Gem. te Marum te bedanken; zoodat wij ook nu wederom uit Zew.'s mond hoorden: ik blijf bij u. De naam des Heeren zij gelooft! Stells de Heere Zew. nog tot een uitgebreiden zegen voor onze gemeente en geve Hij de teleurstellende gemeente eerlang den man zyns raads.
Namens den Kerkeraad,
G. A. WARINGA.

NIJMEGEN, 25 Maart 1894. Ds. J. Kok, van Jutrip-Hommerts tot ons overgekomen, werd heden in de morgen-godsdienst-oefening door Prof. D. K. Wielenga van Kampen, in zijn ambt bevestigd met de woorden uit Matth. 28: 5—8. Des avonds deed onze nieuwe leeraar zijn intride, sprekende naar aanleiding van Openb. 3: 7—9. De gemeente heeft een gelukkigen dag doorleefd, en bidt dat Zew. tot eenen rijken zegen voor haar en deze stad moge gesteld worden.
Namens den Kerkeraad,
ALBT. ROMPELMAN, Scriba.

ZALK, 26 Maart 1894. Hedenmorgen 2den Paaschdag, na afloop der godsdienst-oefening, maakte onze geliefde Leeraar Ds. S. Oudkerk de gemeente bekend, dat Zew. voor de roeping naar de Ger. kerk B te Alblasserdam bedankte. De Heere is een verrassend God; ook in dezen weer aan ons betoond. Hem zij alleen daarvoor de lof en de eer.
Namens den Kerkeraad,
J. VAN OMMEN, Scriba.

BOLSWARD, 26 Maart. Onze geliefde Leeraar Ds. R. J. van der Veen maakte gisteren tot blijdschap van kerkeraad en gemeente bekend, geen vrijmoedigheid te hebben onze gemeente te verlaten, en mediden voor de roeping naar de kerk te Enschede A te hebben bedankt. Onze broeder H. van der Veen vertolkte na afloop der avondgodsdienst-oefening in gepaste bewoordingen de blijdschap die er in de gemeente over

de genomen beslissing heerschte, daarbij instemmende met den Psalmist: de Heere heeft groote dingen bij ons gedaan, dies zijn wij verblijd. Hierna zong de gemeente haren Leeraar biddende toe het 3 vers van Psalm 134. De hoop van kerkeraad en gemeente is, dat de beiden die nu bij vernieuwing tusschen Leeraar en gemeente zijn gelegd, inniger en vaster mogen worden, en dat het besluit moge strekken tot verheerlijking van den naam des Heeren en tot welzijn der gemeente.
Namens den Kerkeraad,
J. VAN DIJK, Scriba.

WADDINGSVEEN, 26—3—'94. De Geref. gemeente heeft voor de tweede maal beroepen Ds. T. de Jager van Opeinde. Dat de Heere het ons nu doe gelukken, is de wensch en hede van de gemeente en velen buiten haar.
Namens den Kerkeraad,
A. FAASEN, Scriba.

BERICHTEN VAN CLASSES.

Classis Amersfoort.

Wegens de verkiezing van leden der 2de Kamer op den 10den April wordt, mede op verzoek, de Classis, te Baarn te houden, gesteld op den 17den April 1894. Punten voor 't agendum worden nu ingewacht vóór of op den 5den April 1894 bij den tweeden ondergeteekende te Achtienhoven.
Namens de roepende Kerk te Westbroek c.a.,
H. ALTING, l'vaes.

Westbroek, 26 Maart '94. C. VERHOEFF, Scriba.

De kerkeraad der Ger. kerk te Waddingsveen brengt ter kennis, dat: doordien 10 April bestemd is geworden voor de stemming van de leden der 2e Kamer Staten-Generaal, de Classe Gouda zal moeten gehouden worden op Dinsdag 17 April te Gouda.
De Kerkeraad voorn.,
B. J. v. RHIN, Voorz.

Waddingsveen, 26/3 '94.

De Classis Enkhuizen.

Vergaderd D.V. 10 April a.s. op gewonen tijd en plaats.

Andijk, 27/3 '94. W. BOSCH, Class. corr.

Classis Coevorden.

Vergadering D. V. op Woensdag den 18den Apr. e.k. te Nieuw Amsterdam.
Aanvang 's morgens 10 uur.

Namens voornoemde Classe,
R. HUIS, Corresp.
Nieuw-Amsterdam, 21 Maart 1894.

ZENDING ONDER ISRAËL.

D. V. Eopen Deputaten samen te komen op Donderdag 12 April e.k. te Zaandam, in de consistoriekamer aan de Stationsstraat; opening 's morgens 9 uur.

's Avonds van te voren zal er in de kerk aan de Vinkestraat een Bidstond voor Israël worden gehouden; waarbij, volgens rooster, Ds. van Andel uit Gorinchem hoopt voor te gaan, en die ten 7½ uur zal aanvangen.

Dat in samenspreking en Bidstond de kracht van Christus' opstanding zich in ruime mate betoone, wensch van harte:

Namens Deputaten voor bovengenoemde Zending,
E. KROPVELD,
Driesum, Tweede Paaschdag '94. Secr.-Pngmr.

ONTVANGSTEN.

Ontvangen voor de Theol. School.

Van de Gem. te: Kollum B ½ Coll. f 20.88 Maarsen ½ Coll. f 0.90 Vreeland id. - 3.76 Puffershoek - 5.26 Loenen id. - 4.54 Wapenvelde - 1.70 Nigtevecht id. - 4.56 Leerdam - 7.31 Mijdsrecht id. - 7.13 Zevenbergen - 13.09 Kamerik id. - 1.50 Klundert - 33.— Baambrugge id. - 5.68

Door Mej. W. Flier van de Meisjes Vereen. „Bid en werk" te Koekengen - 3.06
Middelstum, 27 Maart 1894. J. NEDERHOED, Penningmeester.

Ontvangen voor de Kas ten dienste van Em. Pr. Fred.-Wed. en -Wew. voor het boekjaar 1894.

Van de Gemeente te: 1e coll. f 8.— Munkezijl f 5.— Aduard f 8.— Veendam - 21.12 Bedum A - 20.10 Delfzijl - 21.— Bedum B - 5.50 Overschild - 1.69 Ezinge - 15.36 Appingsdam - 19.05 Groningen B - 21.05 Bierum - 26.72 Haren - 8.78 Garrelweer - 13.22 Hoogkerk - 6.86 Loppersum - 10.08 Kielwindweer - 6.40 Nieuwolda - 5.75 Sappemeer - 8.40 Siddeburen - 5.07 Wetsinge Sauwert A - 4.76 Spijk A - 23.45 Wetsinge Sauwert B - 8.34 Stedum - 10.45 Tea Boer - 14.— Ten Post - 20.50 Wetsinge - 16.— Wageningen - 3.65

Zuidbroek - 8.43 Woldendorp - 2.605 Zuidwolde - 7.53 't Zandt - 20.— Bnumatil - 10.25 Nagekomen van 1893 - 6.— voor boekjaar 1894. Koornhorn - 3.86 Delfzijl f 25.60 de Leek - 8.01 Overschild - 2.08 Marum - 6.50 Zuidwolde - 3.57 Niezijl - 16.20 Zuidwolde - 9.51 Oldehoeve - 4.— Winsum - 10.62 Oldekerk - 4.71 Alblasserdam - 5.05 Stroobos - 10.11 Heerenveen - 24.44 Zevenhuizen - 2.65 Joure - 10.45 Gapinge - 1.81 Oldeboorn - 4.— Camperland - 6.69 Hoornsterzwang - 1.17 Ondvosmeer - 9.50 Donkerbroek - 4.— Baarland - 7.12 Leeuwarden A - 23.116 Bieslinge - 7.86 Minnertsma - 4.98 Kruijningen - 10.13 Wirdum - 8.03 Nieuw-dorp - 12.— Bergum - 5.82 Wolfraai Idijk - 18.80 Koudum - 7.70 Yerseke - 17.22 Amersfoort B - 11.21 Zuidhorn - 7.—

G. J. BRUGMA, Algemeene Penningm.
Schrans bij Leeuwarden, 24 Maart 1894.

Ontvangen voor de Zending.

Door H. Alderink, v/d Zend.-vereen. „Predikt het Evangelie enz." te Kampen f 25.— Door den idem geroll. bij een rede van Ds. Lion Cachet in kerk A te Kampen - 20.— Door B. Elzinga, op Biddag gev. in 't kerkz. te Oenkerk - 10.— Uit 't busje van J. Itjshorst te Delft - 4.90 Door O. Bosma, v/d Zend.-vereen te Kommerzijl - 7.85 Gev. in 't kerkz. te Steenwijk, kerk A - 2.50 Door H. Reitsma, v/d Jonged.-vereen. „Bid en werk" te Leeuwarden - 5.— Door J. Dooijema, v/d Chr. Jonged.-vereen. „Bid en werk" te Franeker - 6.— Door Cornelia de Zeeuw, v/d Meisjesver. „Bid en werk" te Rhooen - 5.—
Doetsborgh, 26 Maart 1894. B. DE MOEN, Penningmeester.

Zending onder Israël.

Door Ds. Douma, Rotterdam: van de Jonged. v. „Dienst den Heere" f 1.48 Van Mej. A. B. - 2.50 f 3.98 Door N. Koops, Rotterdam: van N. N. aldaar - 0.50 Door M. J. J. Zeldendijk, Gouda uit het busje van Mej. Marchal, Zeist - 8.— Door Mej. G. Dooijema, Franeker: van de Chr. Jonged. v. „Bid en werk" - 5.— Door J. Steenhuis, Uithuizermeeden W. G. opbrengst der Gentsvereeniging - 5.— Door Pieter Heeres, Muskegon: alweer van de Gentsvereeniging - 9.75 Door Ds. Eerdmans: gevonden in 't kerkzakje te Ierske - 2.50 Door Ds. Sipkes, Winterswijk: Collecte in een particulieren Bidstond - 4.66 Van de Jongelingsvereeniging te Hallum - 10.— Is 't niet opmerkelijk, dat wij voortdurend in staat worden gesteld, om onze opgaven geregeld te verzenden? Hieruit zien we hoe velen er in den lande zijn, wier harte warm klopt voor Abrahams nakomelingschap, en die verlangend uitzien naar den tijd, dat Israël zijn Messias door het geloof leere omhelzen.

Dat die tijd weldra aanbreke, wensch van harte de dankbare Secretaris-Penningmeester, E. KROPVELD.

Driesum, 26 Maart '94.

DEP. VOOR DE CORRESP. MET DE HOOGE OVERHEID.

L. S.

Van de Gereformeerde Kerken wordt, in aansluiting aan het bericht in Het Kerkblad van 15 Dec. 1893, kennis gegeven, dat op de lijst van de Gereformeerde Kerken in Nederland bij de Hooge Overheid de volgende veranderingen zijn aangebracht:

Toegevoegd zijn onder de nummers:

730 de Geref. Kerk te Lopik, Classis Utrecht;
731 » » » te Franeker, Classis Franeker;
732 » » » te Gripskerke, Classis Middelburg;
733 » » » te Jutrip-Hommerts, Classis Sneek;
734 » » » te Beetgum, Classis Leeuwarden;
735 » » » te Nijmegen, Classis Arnhem;
736 » » » te Holwerd, Classis Dokkum;
737 » » » te Den Helder, Classis Alkmaar;
738 » » » te Bergen op Zoom, Classis Tholen;
739 » » » te Nieuwleuzen,

Classis Ommen;
740 » » » te Naaldwijk, Classis 's-Gravenhage;
741 » » » te Baambrugge, Classis Breukelen;
742 » » » te Alkmaar, Classis Alkmaar;
743 » » » te Almelo, Classis Deventer;
744 » » » te Dalfsen, Classis Ommen;
745 » » » te Strijen, Classis Dordrecht;
746 » » » te Nieuw-Vennep, Classis Haarlem;
747 » » » te Vrijhoeve-'s-Grevelduin-Cappelle, Classis 's-Bosch;
748 » » » te Baarn, Classis Amersfoort;
749 » » » te Haarlemmermeer Sloterweg, Classis Haarlem;
750 » » » te Haarlemmermeer Hoofddorp, Classis Haarlem;
751 » » » te Pingjum en Zurich, Classis Bolsward;
752 » » » te Vledder, Classis Beilen.

Geschrapt zijn:

A. Uit hoofde van ineenmelting onder de nrs.: 364 en 365 de Geref. Kerken te Lopik A en B; 142 en 143 » » » te Franeker A en B;

622 en 623 » » » te Gripskerke A en B (Walcheren); 174 en 175 » » » te Jutrip c. a. A en B;

76 en 77 » » » te Beetgum A en B; 301 en 302 » » » te Nijmegen A en B;

106 en 107 » » » te Holwerd A en B; 451 en 452 » » » te Den Helder A en B;

672 en 673 » » » te Bergen op Zoom A en B; 286 en 287 » » » te Nieuwleuzen A en B;

482 en 483 » » » te Naaldwijk A en B; 388 en 389 » » » te Baambrugge A en B;

443 en 444 » » » te Alkmaar A en B; 260 en 261 » » » te Almelo A en B;

275 en 276 » » » te Dalfsen A en B; 599 en 600 » » » te Strijen A en B;

435 en 436 » » » te Nieuw-Vennep A en B; 677 en 678 » » » te 's-Grevelduin-Cappelle c. a. en Vrijhoeve-Cappelle c. a.;

375 en 376 » » » te Baarn A en B; B. Uithoofde van naamsverandering onder de nrs.:

430 en 431 de Geref. Kerken te Haarlemmermeer Hoofddorp B en Haarlemmermeer Hoofddorp A;

Deputaten voor de Correspondentie met de Hooge Overheid verzoeken als nog bericht van de Moderamina der betrokken Classes voor de zaken der Kerken: te Meerkerk; te Putten A en B; te Noordeloos A en B; te Lutjegast.

Namens Deputaten voornoemd, M. NOORDTJIL,

Kampen, 27 Maart 1894. Secretaris.
Zie vervolg in het Bijvoegsel.

Stichtelijke Lectuur.

De Heere zal het voorzien.

En Abraham noemde den naam van die plaats: De Heere zal het voorzien; waarom heden ten dage gezegd wordt: Op den berg des Heeren zal het voorzien worden.

Gen. 22:14.

Treffend is en blijft steeds de geschiedenis van Abrahams offerande. Die eisch des Heeren, aan Abraham gesteld, om zijnen zoon te offeren; die geloofsgehoorzaamheid van Abraham; die vraag van Izaak aan zijn vader, en mede het antwoord van dezen aan zijn zoon; vervolgens de opoffering van Izaak, althans naar den wil en het voornemen van Abraham; alsmede het beletten des Heeren, om tot volvoering van de daad te komen, en dan eindelijk de ram, met zijne hoornen in de struiken verward, opdat deze in Izaaks plaats zou geofferd worden! Al deze bijzonderheden zijn zóó heilig schoon en zóó vol leering en vertroosting, dat ze ons als 't ware een bron openen van levend water, tot verwikking en vertroosting onzer zielen. Waar wij u thans echter bij bepalen willen, is het onvergetelijk woord van Abraham, nadat hij den ram geofferd had, in stede van zijn zoon: de Heere zal het voorzien.

Waar Abraham, toen hij geroepen was, zijn zoon te offeren, nadat hij door den Heere teruggehouden was, om tot volvoering van deze daad te komen, den ram, dien hij gevonden had, verward in de struiken, had opgeofferd, daar was het hem behoeft zich uit te spreken in de woorden — de Heere zal het voorzien. Neen zijn geloof was niet beschaamd, toen hij op de zielroerende vraag van Izaak: »waar is het lam tot het brandoffer?» gezegd had: God zal zichzelf een lam ten brandoffer voorzien, mijn zoon. Hij had geloofd, de Heere zou het voorzien. Dat stond bij hem vast. De belofte van eene groote nakomelingschap en wel uit Izaak, en van den zegen, die uit dat zaad zou voortkomen, geloofde Hij vast. De Heere zou voorzien. Maar hoe de Heere zou voorzien, dat was hem ten eenenmale onbekend. Maar de Heere gaf uitkomst, en wel op verrassende wijze, door eerst van Godswege belet te worden in de ten-uitvoer-brenging van wat God geboden had, en daarna door den ram, die in de struiken verward was, te doen vinden, en dien op te offeren in de plaats van Izaak.

Maar voorzeker staat deze geschiedenis niet op zichzelf. Die daad des Heeren en dat woord van Abraham hebben eene verstrekkende beteekenis. Die geschiedenis wijst ons op een groot en heerlijk feit, en wel op de opoffering van Christus in de volheid des tijds. De Heere heeft in dezen voorzien. En dat wel in den persoon van Christus, in wien wij hebben een Verlosser, die in al de behoeften des menschen, des zondaars op de meest volledige wijze voorzien zou. Christus is het offerlam, het onbestraffelijke en onbevleete Lam, dat door den Heiligen Geest zichzelf Gode onstraffelijk heeft opgeofferd, tot verzoening en wegneming onzer zonden. Christus is in de plaats der zijnen opgeofferd en gestorven, opdat wij vrij zouden kunnen uitgaan, en zouden mogen ingaan in het eeuwige leven.

O, welk eene onuitsprekelijke liefde, dat God alzoo, op zulk een uitnemende en volkomene wijze voorzien heeft in de behoefte van een in zichzelf verloren zondaar. Immers de schuld is vergeven, en wel zonder krenking van het recht Gods, door de offerande van Jezus Christus aan het kruis! De Hoogepriester onzer belijdenis is niet met vreemd bloed, maar met zijn eigen bloed ingegaan in het binnenste heiligdom in den hemel zelf, om aldus eene eeuwige verzoening en gerechtigheid ons aan te brengen, en om ons, bevrijd van alle schuld, rechtvaardig aan zijnen vader voor te stellen, als eene gemeente zonder vlek of rimpel. Terwijl daarenboven onze groote Hoogepriester is opgenomen in den hemel, om van daar zijnen Heiligen Geest uit te storten, onze gedurige voorbidder te zijn bij den Vader, en de vruchten van zijn lijdensarbeid toe te passen, totdat Hij zijne gemeente bij zich opneemt in zijne heerlijkheid, om haar dien vollen vrede en zaligheid te schenken, die Hij haar toegedacht heeft in zijn eeuwigen raad, en haar verworven heeft door den arbeid zijner eeuwige liefde.

Wonderbare genade ons in Christus bewezen, dat wij, in plaats van te ondergaan het oordeel des doods, nu mogen vrij verklaard worden, en ingaan mogen in het eeuwige leven. Christus is opgeofferd, opdat wij verlost van den eeuwigen dood, leven zouden in eeuwigheid.

Zoo is dan alles volbracht! De Heere heeft voorzien. En wel in de diepste en innigste behoefte des harten. De schuld is betaald, de vloek weggenomen, de zonde te niet gedaan, de duivel overwonnen, de dood verslonden tot overwinning, de weg ten hemel gevonden, het verloren Paradijs herkegen,

eene eeuwige zaligheid ons geworden.

De Heere heeft voorzien. En Hij zal ook voorzien, Hij zal zorgen voor zijne gemeente. Hij zal haar uitbreiden, bevestigen en bewaren. Hij zal zorgen voor al de geloovigen, dat zij gansch worden toebereid door zijn genade en Geest, en dat zij gerechtvaardigd, geheiligd, en verlost in Christus, eenmaal ten volle beërven de eeuwige heerlijkheid.

Moge het allen geloovigen tot troost zijn, dat de Heere voorzien heeft, en dat in die voorziening de waarborg is gegeven, dat Hij voorzien zal, zoowel op tijdelijk als op geestelijk gebied.

Een geloovige vreeze niet! In Christus ligt zijn staat vast.

Evenwel leide deze gedachte nooit tot zorgeloosheid. De Heere zal voorzien. Maar onze roeping is, om vast te vertrouwen op den Heere, en wel alzoo, dat wij zelfs gereed zijn tot de vervulling van de moeilijkste roeping en tot het verduren van den zwaarsten druk. Onze roeping is, Gode onbepaald, met een volkomen hart te vertrouwen. Hem met blijmoedigheid te gehoorzamen in alles wat Hij ons oplegt, en verenigd met zijnen wil, gesterkt door een hartelijk vertrouwen, alles over te geven in de hand Desgenen, die voorzien heeft, en steeds voorzien zal.

Wij hebben helaas! zoo de gewoonte om en op geestelijk en op natuurlijk gebied erg bezorgd te zijn voor dingen, waarin wij al de zorg aan den Heere hebben over te geven en waarin Hij zeker voorzien zal; terwijl wij zoo licht geneigd zijn, te vergeten, wat op den weg onzer roeping ligt. Geen enkel kind Gods behoeft te vreezen, dat de Heere hem vergeten zal en ophouden zal voor hem te zorgen. Zijn de geloovigen niet begraven in des Heeren handpalmen? Heeft Hij ze niet duurgelooft? Heeft Hij niet voor hen geboden, dat hun geloof niet ophoude? Is Christus niet hun steeds voor hen biddende Hoogepriester? Behoeft er eenige vreeze gekoesterd te worden, dat Hij hen begeven en verlaten zal? Zou een moeder haar zuigeling vergeten? Of zouden rechtgeaarde ouders gerust gaan slapen, waar een hunner kinderen weg was? Dat kan immers niet. En waar Christus nu zijne gemeente zoo duur kocht, en waar Hij zooveel deed, om van die gevallen, gansch verdorvene menschen eene gemeente te maken, zou Hij ze daarna vergeten? Neen, dat kan niet. De Heere heeft voorzien, en Hij zal voorzien, als de Ja en de Amen.

Maar wat onze roeping is, dat is, om dicht bij den Heere te blijven, ja, om in Hem te blijven. Zoo spreekt Christus, zoo spreekt Johannes door 's Heeren Geest. Blijvende in Hem en in zijn woord, zullen wij niet beschaamd gemaakt worden in zijne toekomst.

En tot dat blijven in Hem behoort vooral het vast vertrouwen in zijnen naam. Door dat geloof moeten wij leven en overwinnen, en ook ingaan in het hemelsch Kanaän.

Dat de Heere ons in dat geloof sterke, mag onze gedurige bede zijn. In dezen is zeer noodig te weten en te verstaan, welke de uitnemende grootheid zijner kracht zij in ons die gelooven, naar de werking der sterkte zijner macht, die Hij gewrocht heeft in Christus, als Hij hem uit de dooden heeft opgewekt, en heeft Hem gezet aan zijne rechterhand in den hemel.

Zoo ook zal de Heere voorzien in al onze uitwendige behoeften. Hij, die ons Zijn eigen zoon geschonken heeft, zal ons met Hem alle dingen schenken. Niemand behoeft te vreezen, dat de Heere zijne zorg zal staken en zijne gemeente vergeten zal, ook in haar aardse nooddrift. De Heere zal het maken. Hij zal voorzien. Al is het anders dan wij willen of verwachten, toel zal Hij voorzien. De wijze hoe, moeten wij den Heere overlaten. De Heere is gewoon, gansch anders te voorzien, dan wij wel gedacht hadden. Maar het zij ons goed en genoeg, dat de Heere voorzien zal op zulk een wijze, als Hem behaagt. Dat onze ziel maar den Heere verbeide, en vertrouwde, en kenne en volge in alle mogelijke wegen. Dat wij acht geven op 's Heeren daden en dat wij het verstaan en bekennen mogen, dat de Heere voorziet, tot onze blijdschap en sterkte, en tot verheerlijking van Hem, die in alles voorziet, en die verheerlijkt wil zijn in al zijne werken en wegen.

J. J. A. PLOOS VAN AMSTEL.

Schriftbeschouwing.

Paulus en Corinthe.

I.

Ongeveer in het jaar 52 onzer Christelijke jaartelling trad de Apostel Paulus als een reizend werkmans de stad Corinthe binnen. Niemand vergezelde hem. Zijne beide reisgezellen toch, Silas en Timotheüs, had hij in Berea achtergelaten. Door de broeders, die hem van daar naar Athene begeleid hadden, had hij hun gelast, om hem naar genoemde plaats na te reizen, en zich

ten spoedigste tot hem te voegen. Naarden Athene hem echter geen arbeidsveld aanbod, wachtte hij niet tot zij daar bij hem g-komen waren, maar reisde hun vooruit naar Corinthe. Zijn eerste werk, bij zijne aankomst aldaar, was het zoeken naar iemand, die gelijk handwerk uitoefende als hij zelf, ten einde gemeenschappelijk met zoo een zijn brood te verdienen. Hij vond, wat hij zocht in Aquila, een Jood, geboortig uit Pontus in klein-Azië, maar laatst in Rome woonachtig, en kort te voren naar aanleiding van het edikt van Keizer Claudius, waarbij alle Joden uit Rome werden gebannen; van daar vertrokken, en naar Corinthe gegaan. Evenals Paulus was hij tentenmaker, bij welk woord wij of te denken hebben aan iemand, die het doorgaans hietoe gebezigde Cilicisch geitenhaar tot grof tentdoek weefde, of aan iemand, die het reeds geweeft doek verder afwerkte, en tot gordijnen aaneen naaide. Bij Aquila, en diens huisvrouw, Prisca of Priscilla geheeten, vond hij arbeid en huisvesting. Of de beide echtelieden bij zijne aankomst reeds Christenen waren is onzeker; waarschijnlijk is het niet, naarden Lukas in zijn geschiedverhaal Aquila een Jood noemt, terwijl hij, ware deze destijds reeds Christen geweest, hem alicht discipel zou hebben geheeten. Zooveel is echter zeker, dat zij weldra vurige aanhangers van den Apostel waren, in hetzelfde geloof met hem vereenigd, en krachtig met hem medewerkten in het evangelie. Later, in zijnen brief aan de Romeinen geeft hij hun den lof, dat zij hunnen bals voor zijn leven gesteld hebben, en getuigt hij, dat zij niet alleen zijnen dank waardig zijn, maar dien van alle gemeenten der Heidenen.

De stad zelve, binnen welke de Apostel thans den voet had gezet, bood hem grooter arbeidsveld aan, dan hij tot dusver had betreden. Weinige plaatsen trouwens waren met Corinthe te vergelijken, de stad, die in 144 vóór Christus door den Romeinschen veldheer Mummius verwoest, en honderd jaren later door Julius Cesar herbouwd, in Paulus' dagen haren ouden roem onder Griekenlands steden nagenoeg herwonnen had. Zij telde destijds niet minder dan zesmaal — of zevenmaal honderdduizend inwoners; onder deze waren 200.000 vrijen en 400.000 slaven. Oorspronkelijk was zij, na haren wederopbouw, door Italiaansche kolonisten bevolkt. Julius Cesar had de eerste kolonisten gezonden, terwijl Augustus het werk der kolonisatie met kracht voortgezet had. Alras hadden zich vele Grieken mede in de stad gevestigd en zich niet de ingevoerde bevolking vermengd, terwijl gaandeweg lieden uit alle oorden der wereld zich in haar kwamen vestigen of als slaven derwaarts werden gebracht. Den snellen aanwas harer bevolking had Corinthe te danken aan hare gunstige ligging als handelsplaats. De stad lag op de gelijknamige landengte, die den Peloponnesus met het vasteland van Griekenland verbond, terwijl zij de Aegeische en Ionische zeeën vaneenscheidde. Met deze beide zeeën was Corinthe verbonden door drie havens; eene noordwaarts, door kunst aangelegd, en Lecharum geheeten, was slechts op korten afstand van de stad gelegen; twee andere, door de natuur gevormd en beschermd, Schoenis en Cenchrea geheeten, lagen aan de Oostzijde, anderhalf uur van de stad verwijderd. Hierdoor stond de handelsstad met het Oosten en het Westen in verbinding, en werd zij alras de stapelplaats van den wereldhandel, te dezen opzichte slechts met de groote handelssteden van onzen tegenwoordigen tijd te vergelijken. Corinthe stelde dan ook Athene in de schaduw, niet alleen wat het aantal zijner inwoners, de uitgebreidheid van zijn handel, en de grootheid zijner rijkdommen betrof, maar ook als stad van kunst en wetenschap. De Grieksche zin voor kunst en wetenschap had zich ook in de handelsstad Corinthe niet verloochend; daar bloeide naast de nijverheid de kunst; de wijsgeeren hadden er hunne scholen en in de spreekzalen schitterden de redenaars. Een oud geschiedschrijver zegt, dat men zijn voet niet op Corinthe's straten zetten kon zonder een wijsger te ontmoeten.

Maar gelijk overal ging de ontwikkeling van de beschaving en de aanwas van het vermogen hand aan hand met de toeneming van zedenbederf. Corinthe was de stad der vermaken bij uitnemendheid. De Romeinsche kolonisten hadden den Griek gewend aan de op zijn bodem oorspronkelijk vreemde zwaardvechterspellen en diereengevechten, waar het bloed dienen moest om genot te geven. Daarbij kwamen de inheemsche Isthmische spelen, om de twee jaren er gehouden, en met de levendigste deelneming door het geheele Grieksche volk medegevierd. De afgoderij bevorderde er krachtig het verderf der zeden. Op de hoogte van den Corinthischen burg lag de onvergelykelijk schoone Venus-tempel, door niet

minder dan duizend vrouwen, dezer godin gewijd, tot eene kweekplaats van den wellust gemaakt. Zwergerij en dronkenschap waren in Corinthe zoo aan de orde van den dag, dat zegswijzen als deze: een Corinthisch maal, of een Corinthisch drinker, spreekwoordelijk waren geworden. Wat het zegde: op zijn Corinthisch te leven, wist ieder een. Corinthe was als een schoon graf, dat de gruwelijkste onreinheid overdekte.

Toch had God veel volks in deze wereldstad. Was hier gebleken, dat letterkundige en wijsgeerige vorming machteloos waren om de harten en de zeden te verbeteren, God zou toonen, wat het evangelie vermocht, het woord der dwaasheid, in onserlijke taal, door een Joodsch werkmans verkondigd.

(Wordt vervolgd.)
VAN ANDEL.

AAN EEN VRIEND TE JERUZALEM.

Waarde Friend,

Het besluit tot ontbinding van de Tweede Kamer heeft onder het volk een goeden indruk gemaakt.

Ook onder wat men noemt: »ons Christenvolk».

En dat niet zoo zeer met het oog op enkele uitnemende mannen, wier geheele leven een getuigenis is voor het feit, dat zij zich de smaadheid van Christus niet schamen, al keuren zij het sturen in democratische richting niet goed, maar veel eer af; doch vooral omdat de hoop versterkt is, dat de macht der liberale coterie eindelijk geknakt zal worden.

Deze liberalen hebben slechts één hartstocht: het anti-clericalisme. Zij hebben de natie onchristelijk, zooveel in hun vermogen was, geholpen door de wetenschap, den kansel, de school, geholpen door de bureaucratie, in hooger en lager rangen, waarin hun vrienden en gunstelingen bij voorkeur geplaatst werden.

En dat H. M. de Koningin-Weduwe-Regentes den raad heeft aangenomen van hen, die tot Kamer-ontbinding adviseerden, heeft den band tusschen Oranje en het volk opnieuw krachtig versterkt.

Algemeen is de indruk, dat de Regentes is een verstandige en wijze vrouw, die hartelijk bemind en geëerd wordt, en een uitnemend voorbeeld geeft aan de Koningin, die over enkele jaren zelve het hoogste gezag zal moeten uitoefenen.

Maar al ware de beslissing anders uitgevallen, al hadden we een kabinet gekregen van behoudende liberalen of een gemengd kabinet, dan zou dat toch niets te kort gedaan hebben aan de gehechtheid van ons Christenvolk aan de Kroon, zoolang die door een Oranje gedragen wordt.

Liefde en waardering van het Huis van Oranje is bij ons Christenvolk schier een geloofsartikel.

De laster, waarmede sommigen het z. g. sturen in democratische richting bezweien, kan ook in de binneukamers van het Paleis doordringen en verkeerde voorstellingen van den werkelijken toestand doen ontstaan. Te meer, omdat een zeer aanzienlijk deel van dat volk de »Vaterlandsche kerk» of in beroering heeft gehouden, of er zich aan onttrokken heeft. Dat is, van den beginne aan uit bekende oorzaken, gekwalificeerd als »rebellie tegen den Koning». Neemt men daarbij in aanmerking, dat in de hoogere kringen des levens de blik op de dingen doorgaans anders is dan in de volkskringen, en het tot de groote uitzonderingen in de geschiedenis der menschheid behoort, dat de zaak der Vorsten verbonden is, door een gemeenschappelijke overtuiging, aan die der »kleine luiden», dan besef men, hoe we in Nederland nog van geluk mogen spreken, dat alles nog is en gaat, zoo als het is en gaat.

Maar dit neemt niet weg dat, om van andere partijen te zwijgen, de antirevolutionairen thans in groote moeilijkheden gewikkeld zijn.

Ook wij moeten bij de kroon vertegenwoordigd worden door mannen, die daartoe bekwaam zijn en er tijd en gelegenheid voor hebben.

Een onbestudeerd mensch kan wel eens een goed woord zeggen en een flinke rede houden, maar om wetten te maken, of wetten die voorgesteld worden, in bijzonderheden te beoordeelen en de strekking er van goed te doorzien en te begrijpen, is meer noodig.

En dan komt er nog bij, dat we in Nederland veel van spreken houden. Een Kamerlid dat niet spreekt, zelfs een gemeenteraadslid of een kerkeraadslid of een lid van meerdere vergaderingen dat niet of slechts weinig spreekt, is in den regel niet veel in tel bij het volk. »Wat heb je aan zoo'n lid, dat nooit een mond open doet?» Vandaar die langdurige beraadslagingen met een meestal magere uitkomst. Elk lid van een vergadering meent het aan zichzelf en aan het volk verschuldigd te zijn, zijn duit in 't zakje te gooien. Vandaar het grappige verschijnsel, dat er soms lange redenen

gehouden worden om uit te drukken, dat men het met den vorigen spreker geheel eens is!

Maar het ergste is, dat er zoo weinigen zijn, die werkelijk de tolk zijn van het volk. Het denken en voelen is, behoudens de uitzonderingen, in de hoogere kringen der maatschappij zoo geheel anders dan bij de kleine burgers. Zoolang het nu de grondbeginselen, de algemeene Christelijke overtuiging en belijdenis van den Christus geldt, is er geen verschil. In Christus zijn we allen één. Maar zodra komt het niet op de toepassing, op de practijk aan, of het onderscheid treedt aan 't licht.

Dat begint al in het kerkelijke. Dat komt uit in het kerkgaan, in de viering van den rustdag en meer andere dingen.

En allereerst komt dit uit in de praktische staatkunde.

Vrij algemeen is de overtuiging onder de kleine burgerij van alle richtingen, dat noch van de zijde der verschillende regeringen noch van de zijde der volksvertegenwoordigers, de belangen van den kleinen burger, met name van den werkmans, naar behooren behartigd zijn. Door een uitgebreider kiesrecht hoopt men daarin verandering en verbetering te kunnen brengen en het beginsel van rechtvaardigheid jegens allen krachtiger in de wetgeving te handhaven.

Een deel van onze liberale landgenooten, meer bekend als radicalen, willen het schip van staat ook in die richting sturen. En zoo is aan de orde gekomen het voorstel van wet om het kiesrecht zoodanig te regelen, dat reeds nu een finale uitbreiding van het kiesrecht kome, zoover de grondwet het toelaat.

En daarop stuitte nu de volksvertegenwoordiging. Reeds nu, dat achten de heeren onaanneemelijk. Langzaam aan, zooals de doctor voorschrijft: alle uur een lepel, daar had men niet op tegen. En vandaar dat beknipten van 's Ministers voorstel. Mannen van alle richtingen stemden saam in het pogen, om de uitbreiding van het kiesrecht tot de ergste grenzen te beperken.

En ook waren er van alle richtingen, die oordeelden, dat een zoodanige uitbreiding van het kiesrecht door de Grondwet is verboden. De Grondwet, zoo redeneeren deze, eischt positieve kenmerken van welstand en geschiktheid, en wat de Minister voorstelt, zijn bloot negatieve kenmerken. Als in de Grondwet stond: alle menschen die zwart haar hebben, zijn kiezers, de wet wijst aan wat zwart haar is; en er kwam dan eene wet die zeide: alle menschen die geen wit haar hebben, worden geacht zwart haar te hebben, zou dat dan geen fictie, geen leugen zijn?

Gij gevoelt, dat dit bezwaar niet maar zoo uit de lucht gegrepen is en dat rechtsgeleerden en staatslieden hier rijke stof vinden voor velerlei beschouwingen. Maar wij burgersmenschen voelen daar weinig van. Als de wet moet bepalen, wat zwart haar is, dan leggen wij ons bij de aanwijzing van de wet neer, te meer omdat wij begrijpen dat de wetgever, in zulk een geval, moeilijk anders doen kan dan uitspreken, wat geacht moet worden voor de wet zwart haar te zijn, en ook omdat de vergelijking van de kleur van iemands haar met zijn maatschappijken welstand niet gelijk staat. Maatschappijke welstand is bij velen nooit positief te bewijzen. Zoo ergens, dan heerscht op dit gebied de schijn: alles is hier betrekkelijk.

De wetgever kan dus alleen van onderstellingen uitgaan. Zelfs in het kerkelijke en godsdienstige kan men niet tot het volstrekt positieve bewijs van iemands geestelijken welstand komen. Wie niet onder de kerkelijke censuur staat, wordt geacht in geestelijken welstand te verkeeren en is bevoegd tot de uitoefening van alle rechten aan het kerkelijk lidmaatschap verbonden. Maar let men bij velen op het positieve en gaauw te rade met onzen subjectieven indruk, dan moeten we dikwijls uitroepen: och, och!

En daarom, omdat volgens de Grondwet het stemrecht niet verbonden is aan het Nederlanderschap, noch aan de hoofden van huisgezinnen en daarmede gelijk gestelden, maar aan de fictie van maatschappijken welstand, gaat het niet aan, een Minister te bestrijden, omdat hij de uitoefening van het kiesrecht aan fictien bindt. Het gansche leven is van ficties vol, en de Grondwet zelf maakt deze fictie onvermijdelijk.

Maar uit dit een en ander ziet gij, hoe nu de zaken staan.

Over het algemeen wil ons Christenvolk het voorstel van Minister Tak, of liever: het beginsel er van, aanvaarden, uitgenomen de schrijffproef. — Die moet er stellig nog af.

En van onze uitnemendste Christenstaatslieden, die wij hoogelijk eeren, zijn er die dit niet willen, en die, hetzij dan om redenen aan de Grondwet ontleend of om andere oorzaken, zulk een finale uitbreiding van het kiesrecht, reeds nu, tegenstaan.

Dat is het gevaarlijke en pijnlijke van den tegenwoordigen toestand voor onze richting. Het best zal zijn, dat we elkan- der niet te sterk binden bij de aanstaande verkiezingen, want voor niemand is het goed, iets tegen zijn geweten te doen.

Ook zal men wel in het oot moeten bou- den, dat wanneer twee hetzelfde doen, zij toch niet hetzelfde doen.

Twee menschen zullen b. v. spreken van het sturen in democratische richting. De één zal daarmee bedoelen het volk tot op- permacht, tot soeverein te verheffen, en de Regeering te verlagen tot uitvoerder van den volkswil, als hoogste wet. Maar de ander wil eenvoudig 's volks invloed bij de Regeering vermeerderen, ook om een leven te leiden in godzaligheid en eerbaarheid, om zoo doende kroon en altaar in het volksle- ven te schragen.

En nu zijn er omstandigheden, dat deze twee uitersten elkander raken; een aan- raking die lichtelijk kan worden misduid en aanleiding geven tot velerlei misverstand.

Daarin verandering te brengen, staat in niemands macht. In mijn jongen tijd hoorde ik eens, op een godsdienstig gezelschap, iemand zeggen: de weg naar den hemel ligt langs de hel. En van een predikant las ik eens: de één zegt dat mijne predi- kanten Remonstrantsch is, en de ander ver- klaart haar Antinomiansch te zijn, — ik heb hieruit afgeleid, dat ik mij vrij wel aan Gods Woord houd en den zin der Schrift goed gevat heb.

Met al die drukte evenwel is de Paasch- gedachte vrijwel naar achteren gedrongen. Dit is de schaduwzijde van deze beslom- meringen des levens. Toch is het ook waar, dat het leven der volken, in den diepst- n grond, bewogen wordt door dat zuurdeeg, waarbij het Koninkrijk Gods wordt verge- leken. Het moet ons niet te doen zijn om de oude wereld en het natuurlijke leven wat op te knappen. Want een moorman zal zijn huid niet veranderen, noch een lui- paard zijn vlekken. Ten slotte loopt de strijd uit op tweeërlei radicalisme. Radi- caal, dat is: in den wortel, voor of tegen den Heere en zijnen Gezalfde, d. i. is de diepste en laatste tegenstelling. Door een beweging, als nu in ons land bestaat, komt het aan 't licht, althans bij velen, wat zij in den grond zijn, ook bij tegenwoordige men- schen. In tijden van vrede en rust is daar minder aanleiding toe. Dan kunnen we onze diepste gedachten en natuurlijks neig- ningen wel verbergen. Maar in omstandi- gheden, als waarin we nu verkeeren, moet het binnenste buiten komen.

Van kerkelijke aangelegenheden heb ik niets te melden. Wij gelooven allen, dat wij gelijk hebben en onze naaste ongelijk. En dat is in waarheid: oud nieuws.

Van harte

t.t.

GISPEN.

Volksnooden.

Dezer dagen stond in „De Standaard” en in andere bladen het bericht te lezen, dat de Leening van honderd duizend gl. der Vereen. t. chr. verz. v. Kramk. enz. voltekend was. Wie dat bericht heeft in- gezonden, weet ik niet. Wel, dat het niet afkomstig is van het Bestuur, en dat het niet waar is. In het eerste jaars van het Correspondentieblad (het Correspondentieblad is nu, volgens een op de laatste alg. Verg. uitgesproken wensch in — blad veranderd en in een nieuw formaat gekleed) kan men lezen hoe 't er mede staat. Hier zij vast medegedeeld, dat de Penningmeester, Baron S. van Heemstra Amsterdam, Keizers- gracht 647, nog plaats heeft voor eenige tienduizenden, te starten op 1 Mei of op 1 Aug. Wie liever 1 Nov. wil starten, zal ook wel terecht kunnen. Deze Leening moet voltekend zijn, vóór de bouw te Zuidlaren zal kunnen beginnen. Wie kan, gelieve zelf aandeelen te nemen en an- deren aan te sporen.

Als inleiding tot hetgeen wij van den arbeid der christelijke barmhartigheid wen- schen mede te deelen, plaatsen wij thans het volgende artikel, dat afkomstig is van den heer Kroland, den bekenden en ijverigen Directeur van „s Heerenloo”, de geze- vende Stichting voor Idioten. Vinde dit woord weerklink in veler harten! Dan zal de arbeid voor Idioten, Dooftommen en andere ellendigen krachtiger hulp en nieuwe medewerkers ontvangen.

Het gebed eens onnoozelen.

Zou een idioot bidden kunnen en zou God de Heere naar zulk een gebed willen hooren? Laat mij daaromtrent een opmer- kelijke geschiedenis mogen mededeelen. — Voor een 60-tal jaren dacht schier niemand er aan, iets voor de arme idioten te doen. Over doofstommen, blinden en krankten van allerlei soort hadden de Christenen zich reeds ontferrd, toen idioten-verzorging nog een heel onbekende zaak was. Einde- lijk was Gods tijd daar. In het jaar 1836 lag een monsterachtig schepsel, akelig misvormd en weerzinwekkend in de hoog- ste mate, een idioot, te Sudorf in Zwit- serland aan een der openbare wegen te bidden. »Eer zij roepen, zal Ik antwoorden» dat werd ook hier vervuld. In de gelijkenis van den barmhartigen Samaritaan lezen wij, dat »bijgeval» een priester voorbijging. Welnu, hier ging »bijgeval» een dokter voor- bij, de destijds 20-jarige Guggenbühl. Het

schouwspel greep hem in die mate aan, dat hij na eenigen tijd worstelens besloot, zijn leven aan het heil der lang vergeten idioten te wijden. En nu — reeds 80 groo- tere en kleine idiotengestichten danken aan zijn arbeid het aanzijn; meer dan 20,000 idioten worden op dit oogenblik daarin verzorgd; tal van mannen en vrouwen hebben hun leven aan hen gewijd; mil- lioenen schats zijn voor dit doel geofferd, en nog ervaart land na land en volk na volk de nadering van het gebed van den ellendigen idioot.

Hoe het zaadkorreltje, waaruit 's Heeren- loo ontsproten is, in weltoebereiden akker viel, is bekend. 't Is wederom bij een bidder, dat wij bepaald worden. Nu niet bij een idioot — waarlijk niet, maar bij een man, rijk gesierd door den Heere met kostelijke talenten — ik bedoel Dr. Mr. W. van den Bergh. Een eenvoudig verhaaltje bepaalt hem bij de roeping, die ellendi- gen als idioten, in een koude, zelfzuchtige, onbarmhartige wereld te vervullen heb- ben, maar ook bij de roeping der Christe- nen, den schreienden nood der ongelukki- gen te gedenken. Hij heeft daarvoor ge- worsteld voor den Troon en — hier ziet zij wederom de vrucht: een uitnemend schoon landgoed, flinke gebouwen en helpende handen van alle zijden. Wij tellen thans een 74-tal patienten. God de Heere zal ons gebed verhooren en voor de vele ellendigen die hunne handen naar den hemel ophef- fen, weldra een nieuw gebouw doen ver- rijzen.

Inderdaad groot is de nood der idioten. Niet lang geleden gebeurde het nog b. v. dat een boer een idiotenjongen als zwijnen- hoeder had aangesteld; des avonds sloot hij den ongelukkige met de zwijnen in het hok; hij wocht, als de verloren zoon, zich met hetzelfde voedsel verzadigen, ja een- maal trof men hem aan, toen hij bezig was, zich met de biggen te goed te doen aan de melk van het moederzwijn! Lees ons derde verslag, zooveen verschenen, er op na en uw hart zal bloeden bij het ver- nemen van zooveel jammer. Ach is het niet of al die ellenden der onnoozelen als zoovele gebieden naar den Hooft stijken om hulpe, om uitkomst?

Die gebieden der onnoozelen hebben ons heel wat te zeggen. Zij bepalen ons bij de onbarmhartigheid van zooveelen, die niet meer leven bij het Woord en niet meer verstaan: »Welzalig hij die zich verstand- igmaat draagt bij een ellendig mensch» enz. (Ps. 41) — In de dierenwereld vindt het zwakke bescherming; de mensch vertrappt en mishandelt het, helaas! Men heeft ge- zegd: Wilt ge een volk le- ren kennen, let waarom het, licht, men zou zeker niet feil gaan indien men zeide: let er op, hoe het de ellendigen in zijn midden verzorgt.

Die gebieden der onnoozelen, zijn dik- wijls zoovele aanklachten. O, wij mogen niet meedoen met de vrienden van Job, als iemand ellende heeft; we mogen ook niet uit het feit, dat iemand een idioten- kind heeft, besluiten, dat die mensch dan ook stellig aan groote zonden schuldig staat. Maar al houdt men rekening met Jezus' woord: »Noch deze heeft gezondigd noch zijne ouders», wat al gruwelen openbaren zich toch bij het naspreken der oorzaken van de ellende, die ons bezighoudt. Dronken- schap, overtreding op velerlei manier van de wetten, die de Heere voor het huwelijks- leven instelde, ijdelheid en valscheschaam- te, (denk aan het sterk aanrijgen van cor- setten om zooveel en zoalang mogelijk een slanke taille te vertoonen) pogingen om de vrucht in de moederschoot te vernietigen, en andere dingen teveel om thans te no- men, ze hebben zulk een groot aandeel in de ellende van het idiotisme.

Ook onze diaconien mogen naar die ge- beden der onnoozelen wel wat meer gaan luisteren. Vele doen dat, Gode zij dank. Maar meerdere schijnen ten eenemale doof daarvoor. Ach schier alles dringt en zuigt hoe lang zo meer naar Staatsarmen- zorg, socialisten, radicalen en liberalen voorop; en, helaas, velen der onzen schijnen al te geneigd om te volgen. Maar men maakt zich met dat al schuldig aan kerkroof, door de kostelijke nalatenschap, die de Heere ons in zijne ellendigen vermaakte, af te wijzen of onder benifice van boedelbeschrijving te aanvaarden, door altijd de geldnastie voorop te stellen en te vragen: maar wat kost ons dat alles wel?

Laat mij mogen besluiten met dit woord: »Open uwen mond voor den stomme, voor de rechtzaak van allen, die omkomen zonden. Open uwen mond, oordeel gerechte- lijk!» (Spreuk. 31: 8 en 6). Velen deden dit reeds en, waar schier geen verwachting was, zelfs toch met rijken zegen. Welnu, gij allen die dit leest, opent uwen mond voor den troon Gods en ook voor de men- schen: uwe ervaring zal dezelfde wezen als die van den Zwitserschen idioot te Sudorf: »Eer zij roepen zal Ik antwoorden, terwijl zij nog spreken zal Ik hooren.»

Wat dunkt u, lezers en lezeressen? Heeft deze opwekking ook U iets te zeg- gen?

Gij roemt in de barmhartigheid Gods? Gij weet geen anderen weg van redding uit uwe zonden en ellenden dan Gods ge- nade in den gekruisten en opgewekten Zaligmaker? Laat dan ook uit uwe barmhar- tigheid, de waarheid van uw geloof worden gezien.

L. LINDEBOOM.

Buitenlandsche Kerken.

De redactie der Zuid-Afrikaansche Maand- bode van Februari meldt het volgende aan- gaande het overlijden van Doc. H. de Cock. »Professor H. de Cock, onze geliefde Va- der en Broeder in Christus, is niet meer. Eenige dagen geleden ontvingen wij het bericht, dat hij op den 2den Januari 1894, in de vaste verkeerheid des geloofs en de blijmoedige hope des eeuwigen levens, de ruste is ingegaan.

»De kerk in Nederland verliest aan hem veel; maar niet alleen die kerk, ook onze kerk in Zuid-Afrika.

»Boezemvriend van wijlen Prof. Postma, betoende hij van het eerste oogenblik der stichting onzer kerk hartelijke belangstel- ling, en was, gelijk onze broeders wel we- ten, steeds gereed om met raad en daad te helpen. Waarlijk hij had de kerk in Zuid-Afrika lief.

»Wij zwijgen Gode en bidden, dat Hij in genade de bedroefde familie nabij moge zijn, en de Gereformeerde kerken in Ne- derland weder een man moge geven aan de Theol. School, waarmede om in de voet- stappen van den overledene te treden.»

De Synode der Geref. kerken van Zuid- Afrika zal D.V. gehouden worden den 2 April a. s. te Reddersburg, O. V. S. Onder de beschrijvingspunten staan ook voorstellen tot reorganisatie en verplaatsing der Theol. School te Burgersdorp en vragen: of staats- ondersteuning aan een gemeente in over- eenstemming is met het beginsel der Geref. kerk van Zuid-Afrika. De gemeente te Reddersburg ontvangt een staatsoelage; dit is de aanleiding tot de voorstellen. — In art. 41 der »Verzameling van de Al- gem. Bep. der Syn. der Geref. kerk in Zuid-Afrika, vastgesteld door hare 6e Syn- ode, te Reddersburg, in 1876» lezen we echter: »Gouvernements-salaris. De Synode oordeelt, dat de Christ. kerk gebouwen is hare eigene leeraren te verzorgen, volgens Gal. 6: 6 en art. 11» van onze Kerkorde, en acht het dus voor predikanten en ge- meenten ongeoorloofd »gouvernements- ondersteuning te vragen, of aan te nemen; zij verzoekt ook elke gemeente en leeraar, die het reeds mocht genieten, er vervolgens voor te bedanken. N. B. Hierbij zij op- gemerkt, dat de kerkeraad van Redders- burg, die het eenige jaren genoten had, bedankt heeft voor gouvernements-salaris. Tevens, dat nooit een andere gemeente het begerd noch ontvangen heeft, ja zelfs dat de leeraar Postma en de opzieners in de Zuid-Afrikaansche Republiek er plech- tig voor bedankt hebben, toen het hun door den Uitvoerenden Raad werd aanbe-oden in het jaar 1860.» Volgens de Express van 12 Sept. 1893 ontvangt Red- dersburg weder een staatsoelage. Hoewel de toestanden aldaar zeer verschillend zijn met die in het Oude Europa, toch is dit feit geen vooruitgang te noemen, naar het beginsel eener Vrije Kerk. —

In de Wachter geeft de redactie te ken- nen, dat het schrijven over de Colorado- kolonizatie, over de onderwijskwestie, en over de godsdienstige opwakingen of »re- vivals» »aanvankelijk gesindigd» wordt. — Prot. G. E. Boer schrijft in dit nr. het volgende:

»Het is wel opmerkelijk, dat als de broe- ders Dss. Van Dellen, beroepen predikant te Englewood Ill., en Van Hoogen, beroe- pen predikant te Roseland, Ill., 2de ge- meente, straks met de hunnen hier in wel- stand mogen zijn aangekomen, en dan daarna werkzaam zijn, er dan binnen één jaar vijf predikanten uit het Oude Vaderland tot ons zijn gekomen en tot onzen arbeid zul- len zijn ingegaan. Dit geschiedt toch niet buiten het Godsbestuur, en de Heere heeft er zekerlijk een doel mede. Wij mogen dat nu goed- of afkeuren, het is alsdan toch een daadzaak. De Heere heeft zekerlijk werk voor deze Zijne knechten hier, anders zou Hij ze niet herwaarts zenden. Brengt de Heere ze in Zijne gunst in welstand tot ons en stelle Hij ze ten rijken zegen.»

De gemeente van Rev. Dr. l'almage te Brooklyn heeft Z.Ews. aanvrage om ontslag niet aangenomen, — waarvan we onlangs melding maakten, en dat in verband stond met de schuld, die op het nieuwe kerkge- bouw ligt; met welken bouw men ook wel wat heel veel op de goedgeestelijkheid der leden, en hunne ingenomenheid met grootsheid en kurieusheid van bouwstijl heeft gerekend. — Zondag 4 Maart, ook zijn 25-jarige jubeliedag als herder der ge- meente, zou de dag van afscheid zijn. Ge- durende de laatste vijf weken is echter ter atdoening der schulden meer dan 60000 dollars bijeengebracht, en de kollekten zijn meerder geworden; zodat men algemeen een jubilee- in plaats van een afscheids- preek verwachtte. De voorgenomen reis om de aarde zal hierom evenwel niet uit- gesteld worden. —

Het eerste deel der Verhandelingen van de godsdiensten-congres, dat op de We- reldkennis in Chicago gehouden is, ver- schenen in druk Binnen een maand moeten 20000 exx. verkocht zijn. De geschiedenis van het gehouden congres beslaat omtrent een vierde van het boek, met inleidende opmerkingen over de gehouden voordrach- ten. Er zijn bij de 200 lichtdrukken van por- tretten van beroemde personen bij ge- geven. Het tweede deel volgt spoedig. O. a. Dalton vergeleek onlangs het congres met een dierenstapel, en met een tentoonstelling van vertegenwoordigers der meest verschil- lende godsdiensten voor een nieuwsgierig publiek, terwijl de directeur verzoekt al- gemeen het lied aan te stemmen: »Wij g- looven allen aan één God: Christus, Jood, en Turk, en Hottentot!» Gelijk men kan nagaan, zijn onder de Amerikanen er echter velen mede ingenomen, en willen gedeeltelijk op deze lijn voortschrij- den. Bisschop Newman van de Methodist- Episcopale kerk heeft, volgens som- mige bladen, den voorslag gedaan om in 1900 twee godsdienst-congressen te hou- den. Het eerste, bestaande uit gekozen en gemachtigde vertegenwoordigers der geza- melijke Christelijke kerken, moet dan in last hebben, om, op grond van het gemeen- schappelijk geloof aan te wijzen en te be- tuigen, dat de kerk des Heeren veel om- vangrijker is, dan welke andere kerk ook, en dat de gemeenschappelijke taak van alle Christgelovigen hierin bestaat, de men- schen tot »geloof, hoop en liefde» te be- keeren. Dit Christelijk Wereldcongres zou dan spoedig moeten gevolgd worden door een andere bijeenkomst van gemachtigde vertegenwoordigers der overige bekende

godsdiensten op aarde. Dit congres heeft dan te onderzoeken en duidelijk te maken, wat de Christelijke godsdienst met den H- idenschen gemeen heeft en waarin hij van dezen is onderscheiden; vervolgens of en hoe dit onderscheid is te overwinnen, en of niet in het Christelijke pantheon voor Brahminen, Buddhisten, Parzen, Confucia- nen en Mohammedanen plaats is. De Re- form. K. Z. schrijft: »Wat zal men hierop zeggen?» Christelijk pantheon»: Christelijk atgodendom — dit woorden-kontrast is werkelijk klassiek. De groote kunst der godsdienst-filosofie schijnt den bisschop werkelijk razend gemaakt te hebben, ter- wijl Paulus en Festus ware en verstandige woorden over het onderscheid van het Chris- tendom met Jodendom en Heidendom re- deneeren en reeds lang dezen weg, den eeni- gen weg aangewezen heeft, waarop dit ver- schil is te overwinnen. Daar zij zich voor wijs hielden, zijn zij tot dwazen gewor- den. —

In Brescia, Italië, schijnt de Evangeli- sche partij in de schatting der magistra- tuur, wat het publiek recht aangaat, meer te gaan beteekenen dan in Spanje en Madrid. In den gemeenteraad had de burgemeester de begroting in behandeling gebracht, waarop de verhu- ring voortkwam van eenen oude Roomsche kerk ten behoeve van de Evangelie-predi- king. Een clerical lid stond brusk tegen deze verhuuring op, in de hoop, dat ook andere leden ze zouden afkeuren en ver- bieden. Hierop antwoordde de maire ech- ter, dat de gemeentelijke autoriteit al gods- diensteige gevoelens moest respecteren, die in de stad beleden worden. Almede, dat hij dit lokaal aan de Protestanten had verhuurd uit eerbied voor het beginsel van godsdienstvrijheid, dat thans in Italië heerscht. Het talrijk publiek op de tri- bunes, hetwelk voor de eerste maal de verkondiging dezer liberale beginselen had aangehoord, juichte ze met levendig ap- plaudissement toe, en sloot den raadsheer uit, die trachtte weder aan het woord te komen. —

Het antwoord van den koning van Wur- temberg op het meergemelde adres om een hoogleraar van orthodoxe richting aan te stellen in Tübingen, daar de andere vijf allen modern zijn, luidt: dat de toestand te overdreven wordt voorgesteld, dewijl de richting der theologie, die op den bod- em der H. Schrift staat, ook nog vertee- genwoordigd is! Toch zal de aanvraag om zulk een professoraat in ernstige overwe- ging genomen worden, — wordt beloofd. — C. M.

In Engeland bestaat een vereeniging van Christelijke zeelieden, die de bevoor- dering van het koninkrijk Gods ten doel heeft. Om daarvan lid te zijn moet men de vol- gende verklaring teekenen: »Ik wensch vurig, in de mogendheid des Heeren, alles te zijn en te doen, wat ik maar kan, om zielen voor Christus te winnen en met haar naar de haven der heerlijkheid te roeien, hoezeer wind en stroom ook tegen mocht- ten zijn.» De vereeniging heeft hare ver- takkingen in alle werelddelen. De leden hebben ook een insigne. Op hun kraag zijn de letters C. L. B. C. geborduurd, b-tee- kenende: »Christian Life-Boat Crew.» »Christelijke-Reddingsboot-Scheepsvolk.» Ook hebben zij een gouden koord om een knoopsgat.

De vereeniging van Fransche Vrouwen, onder voorzitterschap van Mevr. Koehlin- Schwartz, telt 32000 begunstigers, zoowel buiten als binnen Parijs. Zij heeft reeds een groot personeel van onderwezenen en gediplomeerden in hospitaal-arbeid, terwijl het werk reeds aangewezen is, dat zij in- geval van oorlog zullen te doen hebben. Buiten Parijs bestaan 162 comités, en zij bezitten een reserve-kapitaal van 2.440000 francs. In 1892 werden 68000 francs nit-gegeven, tot hulp van de expeditie-korpsen van Tonkin, Madagascar, Senegal en Da- homey en van slachtoffers bij algemeene rampen. De meeste comités hebben aan- zienlijken voorraad opgelegd van alle hulp- middelen, die noodig zijn, om in geval van oorlog de gewonden en zieken te hulp te komen.

De akademie voor zedelijke en staatkun- dige wetenschappen in Frankrijk ontving een berekening met het oog op de bevol- king en de gevolgen der oorlogen, die Frank- rijk in de laatste honderd jaren gevoerd heeft. Van 1792 tot 1815 werden vier miljoen Franschen onder de wapenen ge- roepen, en minstens de helft daarvan viel onder het vuur des vijands, of kwam door ziekten om. Het lange vredesdijperk van 1815 tot 1852 vergunde het land zich te herstellen in dezen. De oorlogen van de Krim, Italië, Mexico, Cochín-China en van 1870 namen op hun beurt in al die jaren anderhalf miljoen mannen weg. Heeft Frankrijk na 1870 eenigermate weer op zijn verhaal kunnen komen, het staat des- niettemin vast, dat deze eeuw Frankrijk vier miljoen mannen gekost heeft.

In Romaansch Zwitserland heeft zich ook een bond gevormd van Geheelonthou- dings-vereenigingen onder de jeugd, als de »Band of Hope Union» in Engeland.

In Japan wordt aan geene vrouw toe- gestaan een blad uit te geven of te redi- gereen, of welken arbeid ook van dezen aard te verrichten. Volgens de Japansche wetgeving is dit noch gepast, noch wen- schelijk voor hare sexe. Er wordt zelfs geen uitzondering gemaakt in hetgeen de redactie van geschriften betreft, die aan de mode, keukenzakken, toilet of opvoeding gewijd zijn. Ook deze takken van den persarbeid worden aan mannen overgelaten.

In de Vereenigde Staten telde men in 1893 minstens zeven Chineesche gemeenten, vijf in Californië en twee in Oregon. San Francisco telt er drie. De een, 22 leden

groot, wordt door de Presbyterianen on- dersteund; de tweede, 56 leden tellende, is afhankelijk van de Baptisten; en de derde, die tot de Episcopalsch Methodi- tische behoort, bestaat uit 65 leden. Wan- neer de Chinezen eenmaal bekeerd zijn, betoonen zij zich ook ijverige Christenen, meer dan andere immigranten.

Scheurkalenders in de Kazerne.

Door N. Koops, Rotterdam: van f 1,00
Mej. N. N. aldaar f 1,00
Rotterdam heeft zijn kalenders meer dan betaald; wie volgt dit goede voorbeeld na? Wie weet welk een heerlijk resul- taat het oplevert, wanneer met de vrienden der soldaten eens ernstig over het heil der soldaten gesproken wordt.

In den regel doet God van den hemel het ons gelukken, wanneer wij, zijne knech- ten, ons opmaken en bouwen.

E. KROPVELD.

Driesum, 26 Maart 1894.

Voor het Militair Tehuis te Kampen

Gift van H. Bosch f 1,00
Gift van L. Gunnink Bz. - 1,00
Gift van den Heer C. Lindeboom - 1,00
(Allen te Kampen.)
Van de Commissie van de afdee- ling Zending der Christelijke Jongel.-Vereeniging Thimotheüs te Rotterdam, ter gelegenheid van het 27-jarig bestaan der vereeniging - 5,00
Van een vriend te Kampen - 1,87⁶
Namens het Bestuur,
H. v. Olst,
Penningmeester.

Eene zeldzame ure.

Het zal den vrienden Israëls nog niet zijn vergeten, dat Broeder de Geus ons, eenigen tijd geleden, een belangrijk ver- slag heeft gegeven van zijn bezoek aan een Zondagsschool, die door onze Zending voor Israël wordt gesteund, omdat Joodsche kin- deren daar in den weg des heils worden onderwezen. Nu hebben, ruim een jaar ge- leden, ook eenige zusters zich het lot van Jodenkinderen aangezien en onder den naam »Esther» een vereeniging opgericht, die elke week in hetzelfde lokaal, waar de Zondagsschool gehouden wordt, aan ieder meisje, dat komen wil, naai- en breiles geeft. Die arbeid wordt, gelijk vanzelf spreekt, niet alleen geopend en gesloten met gezang en gebed, maar gaat over zijn geheel met Evangeliseeren gepaard. En zie, hoe rijklijk heeft de Heere de aange- vende pogingen bij den aanvang gezegend; want niet alleen komen elke week ruim 30 kinderen van Protestantsche ouders, om onderwij te ontvangen, maar ook enkele Roomsche en ruim 30, zegge dertig, Joodsche kinderen wonen geregeld de samenkomsten bij. Die Vereeniging nu vierde 15 Maart j.l. haar eerste jaarfeest, waarbij onderge- teekende het voorrecht genoot, om als lei- der op te treden. Ja, een voorrecht, en wel eenig in zijn soort. Immers terecht kan hij er op wijzen, dat het hem in al de 24 jaren zijner Evangelie-bediening nog nim- mer te beurt was gevallen, om op te tre- den voor een Vereeniging, die hare liefde- armen mede uitbreidt tot de Beminden om der vaderen wil, en te gelijk op te treden in een samenkomst, waar men die Beminden kan verwachten. En die verwachting is niet beschaamd. Daar zafen ze al de 34 Joodsche meisjes, vlak voor den kansel, tusschen hare Christelijke vriendinnetjes verspreid, en wat verder naar achteren som- mige ouders of andere mannen en vrouwen uit Israël.

Was dat niet een zeldzame ure, om aan zoovast 60 broeders en zusters, die onze maatschap zijn naar den vleesche, vrij en blij te kunnen verkondigen, dat Jezus Chris- tus de ware Messias is, en dat in Hem te gelooven volstrekt noodzakelijk is, maar ook onuitsprekelijk gelukkig maakt? Niet een zeldzame ure, te mogen merken, dat die kleine krullibollen luisterden naar de prediking van het Evangelie des kruises; en te merken, dat die gitzwarte oogen soms tiendelen van gloed en leven, waar zij in het Hebreeuwsch werden aangesproken, of een tekst in die taal aangehaald werd? Neen, nooit zullen we het vergeten, hoe ons harte week en ons oog vochtig werd, toen ook door Joodsche kinderen werd ge- zongen:

»Lieve Heer, lieve Heer!
Gij kwamt op deez' aarde neer,
Om voor zondaren uw leven
Aan het vloekhout prijs te geven,
Lieve, trouwe Hemelheer!»

En vooral toen zij als slotvers aanhieven:

»Esther leer, Esther leer
Knielen bij dat kruisfont neer!
Och mocht Israël gelooven,
Dat de Heiland uit den Hoogen
Ziet ook op zijn Israël neer!»

Och, dachten we, mocht die wensch wel- dra worden vervuld, en mocht dit ook in deze kinderen bewaarheid worden. Maar ook rees een stille danktoon op tot der Va- deren God, die een deel van dat Israël op zulk een wijze in het huis des gebeds sa- men had gebracht, en die nu reeds uit den mond van Joodsche kinderen zijn lof deed vermelden.

Zoo dikwerf wij aan die ure/denken, ge- voelen we ons dankbaar en voldaan voor hetgeen Israëls God ons op zoo verrassende wijze heeft bereid; ook omdat toen voor een geliefde dochter Abrahams, die er naar haakt haren Heiland in het openbaar te kunnen belijden, de banden voor een oogen- blik waren geslaakt; alsook, omdat een zuster in den Heere, wier harte warm voor Israël klopt, en daarom veel voor Israël doet, mede tegenwoordig heeft kunnen zijn.

Wij zouden, in het belang der zaak, dit alles niet zoo publiek durven vermelden, indien de zaak al niet publiek was. Im- mers hetgeen in een kerk met opene de-uren geschiedt, in een kerk met 6 à 700 menschen, behoort niet meer tot de din-

gen, die verborgen zijn of blijven. Bovendien zijn de ouders meermalen vanwege het Joodsche kerk- en armbestuur vermaand en gedreigd, om hunne kinderen aan den invloed van dien Christelijken arbeid te onttrekken; het heeft echter weinig geholpen; de kinderen blijven met medeweten hunner ouders vrij getrouwd Zondagsschool en Naalvereniging bezoeken; terwijl ook de Zangles, die sinds eenigen tijd in hetzelfde lokaal gegeven wordt door menig Joodsch kind wordt bijgewoond. Zoo doende wordt er rechtstreeks onder Israël gearbeid, en mogen Daputaten voor de Zending onder Gods oude volk zich grootelijks verheugen, dat die arbeid door hen wordt gesteund. Dat is brood, uitgeworpen op de wateren, hetwelk onder den zegen onzes Gods, na vele der dagen zal worden weergevonden.

"Mijn Woord zal niet ledig wederkeren," heeft de Heere gezegd; daarom mogen wij vastelijk gelooven, dat het zaad in de herten der jeugdige Israëlieten gestrooid, op zijn tijd heerlijk vrucht zal afwerpen.

Israëls God zij *»Esther»* steeds zegenend nabij; Hij sterke al de Broeders en Zusters, die met zooveel ijver en liefde het lot van Abrahams nakomelingen zich hebben aangetrokken, en doe hen — moge het zijn weldra — in ruime mate ondervinden, dat waar zij standvastig, onbewegelijk, altijd overvloedig zijn in het werk des Heeren, ook hun werk niet ijdel zal zijn in den Heere!

E. KROPPVELD.

Driesum, Maart '94.

Ingezonden.

AMSTERDAM, 23 MAART 1894.

Mijnheer de Redacteur,

Mag ik opname in de *Bazuin* verzoeken voor een korte toelichting naar aanleiding van het ingezonden stuk van den heer Dijkstra, omtrent de *Acta der Synode* van 1893, in het nummer van heden, en uw onderschrift?

Uw beoordeeling van de wijze van uitgave der *Acta* is natuurlijk voor mij als uitgever vleidend. Uit het door u aangehaalde art. 230 kan men m. i. wel niet lezen, maar toch opmaken, dat de eventuele schade niet door de kerken, maar door den uitgever zal moeten gedragen worden. Er staat immers: »onder bepaling, dat de uitgever een present-ex. zal hebben te zenden enz.» Dus dat is een verplichting voor den uitgever en niet voor de leden van het Moderamen.

Zoo is het ook. De kerken loopen geen cent risico.

De »koninklijke» vorm van uitgave veroorzaakt echter de duurte niet. Wie den druk eenigszins nauwkeurig beschouwt, zal bemerken, dat hij een boek van 246 bladz. in handen heeft, dat in gewonen vorm uitgegeven zeker 600 bladz. zou beslaan. En naar dien billijken maatstaf beoordeeld, is het boek niet duur. Men heeft dus schijnbaar duur, maar in werkelijkheid goedkoop een boek, dat den eigenaardigen vorm heeft, dien het behoort te hebben.

Het slot van uw onderschrift is, naar mijn bescheiden meening beter aanbeveling om exemplaren te koop, dan de derde alinea. Immers, dat eventuele schade voor den uitgever is, kan geen reden zijn om een exemplaar minder te koop.

Met de meeste hoogachting,

Uw dw.

J. A. WORMSER.

Boekaankondiging.

Bestuur en aanmoediging voor ieder die ernstig de zaligheid zoekt. Door John Angel James. Vierde druk. Kampen, G. Ph. Zalsman 1894.

Wij willen niet het vermoeden uitspreken, dat er tegenwoordig niet vele menschen zijn, die ernstig de zaligheid zoeken. Ook willen wij niet zeggen, dat het getal die over de zaligheid redetwisten veel grooter is dan het getal dergenen, die haar ernstig zoeken. Wij willen zelfs aannemen, dat deze dingen ons niet aangaan, en dat we het oordeel hierover aan den hertenkenner moeten overlaten.

En daarom kunnen we zonder aarzelen den heer Zalsman danken, dat hij het nitnemend boekje van James, in een nieuw gewaad, ten vierden male, in druk gaf. De lezing er van kan tot grooten zegen zijn. Het bestuur en de aanmoediging zijn Schriftuurlijk, zonder dogmatisme, maar ook niet dogmatiekloos. Eenvoudig, gezond zielevoedsel, dat onder 's Heeren zegen velen versterken kan in het geloof, zoowel ten aanzien van de kennis als van het vertrouwen.

Vragen en antwoorden over de Bijbelsche Geschiedenis ten dienste van meer gevorderde leerlingen. Door J. van Andel. Leiden, D. Donner 1894.

Dit is niet een gewoon vragenboekje, waarin de geschiedenis in honderden stukjes geknipt wordt, maar een onderwijs in de eenheid van de geschiedenis, een aanwijzing van de gedachte en het plan Gods, in de geschiedenis geopenbaard. Het is 't werk van den genialen denker, die nadent over de gedachte Gods, die hij in de Schrift gevonden heeft, en die hij nu poogt ook bij anderen op te wekken en in anderen over te storten. De betekenissen en de strekking van deze vragen en antwoorden over de Bijbelsche geschiedenis kunnen we niet beter aanwijzen dan met de woorden van den schrijver zelve, die er, in een woord vooraf, dit van zegt: »Dit boekje onderstelt van den leerling, dat hij met de geschiedenis, in den Bijbel verhaald, alreede bekend is. Zijn bedoeling is niet zoozeer om feiten en verschijnselen onder de aandacht te brengen, als wel een band om dezen te leggen, door aan te wijzen, dat er eene geschiedenis in de geschiedenis verborgen is; den samenhang aller gebeurtenissen wil het aan-

wijzen en den gang aller dingen naar een gemeenschappelijk doel.»

Om eenigszins breedvoerig de vele schoonheden van dit boekje aan te wijzen, is het hier de plaats niet. We kunnen slechts de aandacht der broederen er op vestigen. Het is een enig boekje. Druk en uitvoering zijn, gelijk we dit van den heer Donner gewoon zijn, keurig.

Het Evangelie van onzen Heere Jezus Christus in vragen en antwoorden. Door J. van Andel, Geref. predikant te Gorinchem. Uitgave van A. H. van Andel, Gorinchem.

Wat wij van dit boekje moeten zeggen, weten we waarlijk niet. Het schijnt een soort van Christelijke ethiek of zedenleer te zijn, voornamelijk samengesteld uit de woorden van Jezus, zoals die in de vier Evangelien voorkomen. Reeds de titel klinkt zoo vreemd: Het Evangelie van onzen Heere Jezus Christus. Wat is dat? Is dat een ander of hooger Evangelie dan het Evangelie van Jesaja of van Paulus, een Evangelie boven geloofsverdeeldheid? Maar dat kan de geachte schrijver niet bedoeld hebben. Hij kan niet bedoeld hebben een boekje te schrijven, dat zoowel door Doopsgezinden en Lutherschen als Geformeerden gebruikt zou kunnen worden, en toch heeft het er wel eenigen schijn van. Nu kan het zijn, dat we in ons oordeel te bevangen, te bekrompen, te bevooroordeeld zijn, want in den grond haten we alle vragenboekjes over de leer, alle dogmatiekjes van Ds. A. of B., zoowel oude als nieuwe. We zouden ze, stond het aan ons, uit alle catechisatie-kamers willen verwijderen en verbannen, en daar niets toelaten dan de belijdenisschriften der kerk zelve, wier inhoud zoo uitnemend is samengevat in het Kort begrip der Christelijke Religie. De toekomst der Gereformeerde kerken hangt af, althans voor het grootste deel, van een gezonde kennis harer belijdenis bij het opkomend geslacht. Niet van de hoeveelheid der kennis, maar van het eenvoudige en echte, ook bij de geringste hoeveelheid.

Afgedacht van dit bezwaar, vertoont ook dit boekje weder de meesterhand van den rijk begaafden schrijver. Den Uitgever komt alle lof toe voor de nette uitvoering.

De »predikant-socialist.» Eene Stem uit den Boezem der Nederduitsche Hervormde Gemeente van 's-Gravenhage. 's-Gravenhage, C. Blommendaal 1894.

De heeren Rochussen c. s., onderlingen van de Ned. Herv. Gem. te 's-Gravenhage hebben indertijd bij de Haagsche Synode, door hen genoemd »de hoogste kerkelijke Overheid», een bezwaarschrift ingediend tegen den Zaandamschen predikant-socialist Ds. Bax; welk bezwaarschrift bij »de hoogste kerkelijke Overheid», treurigheid opwekte over den toon, waarin het adres was gesteld, en voorts het gevolg had, dat door de »hoogste Overheid» een motie is aangenomen, waarbij wordt »afgekeurd» de wijze waarop de heer Bax, predikant te Zaandam, deel neemt aan den strijd tegen het privaat bezit en de bestaande orde der maatschappij.

De heer Bax heeft daarop, in een brochure: Verdediging en Terechtwijzing, een onuitgegeven Toespraak, — deze Synodale motie onderhanden genomen en, met den reglementenbundel gewapend, flink van zich af geslagen. Nu komen de genoemde Haagsche onderlingen zoowel tegen de »hoogste kerkelijke Overheid» als tegen den heer Bax in repiek, en wat zij zeggen, zal elk Christen grootendeels moeten beamen. Het is een zaakrijk, ernstig, hartelijk woord, dat zij tot het Nederlandsche volk spreken. Maar zoelang deze mannen broeders zelve in de dwaling verkeerden, dat een Synode in eene Hervormde of Gereformeerde kerk de »hoogste kerkelijke Overheid» is, zullen zij zich deze dingen, en wellicht nog erger dingen moeten getroosten. Zij zullen moeten leeren inzien, dat Gods Woord ook gezag heeft voor ons kerkelijk leven, en dat men geen druiven leest van doornen of vijgen van distelen.

RED.

ADVERTENTIE.

Heden verbljdde ons de Heere door de voorspoedige geboorte van een flinken **ZOON**.

J. BAKKER RZ.

C. A. BAKKER—

PLOOIER.

Zaandam, 20 Maart '94.

Heden werden wij verbljdd door de geboorte van een flinken **ZOON**.

C. FILIPPO

C. FILIPPO—

V. WIJNGAARDEN

Hazerswoude, 27 Maart 1894.

Door Gods goedheid werd ons heden een welgeschapen **ZOON** geboren.

G. ELZENGA.

J. M. ELZENGA—

MULDERS.

Kampen, 28 Maart 1894.

Onzen welgemeenden dank aan allen, die ter gelegenheid van ons **25-jarig Huwelijksfeest** hunne hartelijke deelneming betuigden.

J. SCHILPZAND,

en Echtgenoot

Hallegom, 30 Maart '94.

Voor de vele blijken van deelneming, ondervonden tijdens de ziekte en bij het overlijden van mijne geliefde Echtgenoot, betuig ik bij dezen mijnen hartelijken dank.

H. KUIK RZ

Groningen, Maart '94.

Heden trof de kerk van O. Loosdrecht een zware slag, daar het den Heere behaagde onzen waarden broeder

D. van Henten,

uit ons midden weg te nemen in den ouderdom van ruim 75 jaar. Meer dan 50 jaar diende hij de Gemeente, eerst als Diaken, daarna als Ouderling tot 1 Jan. '94 daar hij toen om lichaamszwakte bedankte. Nu rust hij van zijnen arbeid en is ingegaan in de vreugde des Heeren. De Heere vergoede ons, wat wij in den ontslapene verloren.

Namens den Kerkeraad der Geref. Kerk, W. KARSEMEIJER, Scriba Loosdrecht, 22 Maart 1894.

Heden overleed na een smartelijk doch geduldig lijden van slechts enkele dagen onze geliefde Behuwdmoeder, Behuwdzuster. Tante en Oud-Tante

MARIANA ESKEs,

Weduwe van den heer G. W. TEN Bokkel, in den ouderdom van 77 jaren. Haar leven was Christus, haar sterven gewin.

Uit aller naam,

W. KAPTEIJN.

Zwolle, 25 Maart 1894.

In den vroegen morgen van den eersten Paaschdag trof deze gemeente een gevoelige slag. Een harer diakenen, onze geliefde broeder.

H. Schuring,

werd na een kortstondige ongesteldheid haar ontruikt. Sedert gernimen tijd diende hij de gemeente met ijver en nauwgezetheid.

De zekere hope, dat hij thans bij zijnen opgestanen Heiland juicht, troost ons zeer.

Namens den Kerkeraad,

L. VAN DELLEN, Praeses

R. L. MEIJER, Scriba.

N. PEKELA,

26 Maart.

Heden overleed, tot onze diepe droefheid ons geliefd kind, **PIETERNELLA**, in den ouderdom van zes maanden. Een hevige lijden van bijna drie weken, maakte een einde aan haar voor ons zoo dierbaar leven

L. KUIPER v. d. M.

H. G. KUIPER—

SCHOEMAKERS.

Genemuiden, 27 Maart '94

De Christ. Afsch. Gemeente te Waddinxveen is door de goede hand Gods over haar thans in het bezit van eene keurige Kerk en Pastorie, waarvan de heer **W. A. VERBRUGGEN**, Architect alhier, Bestek en Teekening gemaakt heeft.

Beide gebouwen pleiten voor de kunde en den smaak des mans en geven elken bezoeker een aanbevelenswaardigen indruk van zijne bekwaame hand.

De Kerkeraad,

C. DE GROOT, Voorz.

L. BOON, Scriba.

CHRISTELIJK INSTITUUT VOOR JONGENS te NIEUWE-PEKELA.

In een gezonde streek aan de **STOOMTRAM** gelegen. In en externaat Onderwijs in de drie moderne talen, voornamelijk met het oog op de behoeften van den handel. Opleiding voor examens.

Prospectussen op aanvraag bij het Hoofd der Inrichting,

E. UBELS.

Amsterdamsche Maatschappij van Levensverzekering.

Gevestigd te AMSTERDAM, Vijzelgracht 51.

Maatschappelijk Kapitaal: Een half miljoen gulden.

Commissarissen: Mr. Th. HEEMSKERK, L. J. S. VAN KEMPEN, Jhr. Mr. A. F. DE SAVORNIN LOHMAN, J. E. N. Baron SCHIMMELPENNING VAN DER OYE en H. SERET. Directeur: H. J. VAN VULPEN.

De Maatschappij sluit alle soorten verzekeringen van **KAPITAAL** en **LIFERENTE** tot elk bedrag. **AGENTEN** en **AGENTESSEN** uit den beschaaften stand gevraagd.

J. JERONIMUS

Nieuwe Astraat T 73, Groningen.

Blik- en Koperslagerij, geëmaild, goederen, petroleumstellen, enz.

GRAFSTEENEN EN GRAFMONUMENTEN

SWITTERS & TERPSTRA,

Steenhouwers, Zuidersingelstraat GRONINGEN.

Voor onze Boerenzoons.

Wegens toekomstig vertrek eene goe de

HANDELSZAAK

aangeboden voor 25 mille. 10 mille kan er op de zaak gevestigd blijven Panden kunnen overgenomen of gehuurd worden. Hulp of onderrecht toegezegd. Leden der Geref. Kerk hebben voorkeur. Adres Letter B aan den nitgever dezes.

Magazijn van Pianino's en Am. Orgels billijkst adres der echte **Müller Cithers**, J. PROPER Kampen.

EDAMMER KAAS.

Tegen toezending van postwissel à f 2,60 ontvangt men 2 **FIJNE KAASJES**.

C. Impeta Jr,

Medemblik.

Algem. Assurantie-kantoor.

J. A. SMEDES & Co. te Zutphen. Verzekering van kapitalen bij overlijden, lijfrenten, pensioenen.

Transport-verzekering van goederen en geldswaarden binnen- en buitenland. Speciale verzekering van kerken en scholen tegen Brandschade. Verzekering van werklieden tegen ongelukken enz. Alle inlichtingen gratis

GROOTE OPRUIMING DOOR VERHUIZING.

De schoonste en meest verkocht wordende huis-orgels zijn die van **BREEBAART'S** ORGELHANDEL. DAMRAK 23. AMSTERDAM Om hun heerlijken toon en groote deugdzzaamheid reeds 281 maal bekroond. Vraag de Catalogi.

Bij den Boekhandel. K. FALKEMA

Bz. te Bolsward, is verschenen:

EEN NIEUWE KOERS ONDER

EEN NIEUWE LEUS.

Een woord aan Dr. A. KUIJPER, de A.-R. Partij, Patrimonium en aan alle Christenen in Nederland door J. KUIPER H. d. C. S. te Schraard. Prijs 40 cts.

Steeds voorhanden:

Eene ruime keuze

BIJBELS EN KERKBOEKEN

in den boekhandel van de firma G. J. REITS, Singel B 105 te Groningen.

LASTBRIEVEN

voor Afgevaardigden naar Provinciale en Classicaal vergaderingen.

à 3 Cent.

ATTESTATIES

voor mannelijke en voor vrouwelijke leden.

à 1 Cent.

ATTESTATIES

voor doopleden.

à 1 Cent.

Verkrijgbaar bij G. Ph. ZALSMAN te Kampen, die ze alom franco verzendt.

Bij C. BLOMMENDAAL te 's Gravenhage verschijnt:

De »Predikant-Socialist».

DOOR

Jhr. ROCHUSSEN en vele andere onderlingen der Nederl. Herv. Gemeente van 's-Gravenhage. Prijs 15 Cents.

Is verschenen: afl. 2 van het TIJDSCHRIFT VOOR GEREFORMEERDE THEOLOGIE, onder redactie van Ds. N. A. DE GAAY FORTMAN, Prof. M. NOORDTJIJ, Ds. J. J. WESTERBEEK VAN EERTEN Bz., Dr. C. C. SCHOT Cz en Ds. P. BIESTERVELD, met medewerking van Dr. G. VAN GOOR, Ds. H. HOEKSTRA, Ds. J. J. IMPETA, Ds. G. KLAARHAMER e. a.

2e Serie 1e Jaargang

Prijs per Jaargang in 12 maanden. afl. f 2.40. De 1e Serie verscheen bij den heer FERNHOUT.

Zie recensie in *Bazuin* en *Herant*.

Men teekent in bij alle solide Boekhandelaren en bij den Uitgever

J. P. NAUTA te Velsen.

4 ct.

4 ct.

Bij ZALSMAN te Kampen verscheen:

Eenige korte vragen

VOOR DE

kleine kinderen

DOOR

JACOBUS BORSTIUS, IN LESSEN VERDEELD, DIE MET OPSCHRIFTEN ZIJN VOORZIEN

DOOR

O. C. DOORNBOs.

Deze uitgave, op goed papier met duidelijke letter gedrukt, kost

niet meer dan 4 cent.

Een ex. ter kennismaking wordt op verzoek terstond franco toegezonden.

4 ct.

4 ct.

Bij A. H. VAN ANDEL Jz., uitgever te Gorinchem, is verschenen het **Catechisatieboekje:**

HET EVANGELIE

VAN ONZEN

Heere Jezus Christus,

in vragen en antwoorden,

door **Ds. J. VAN ANDEL**,

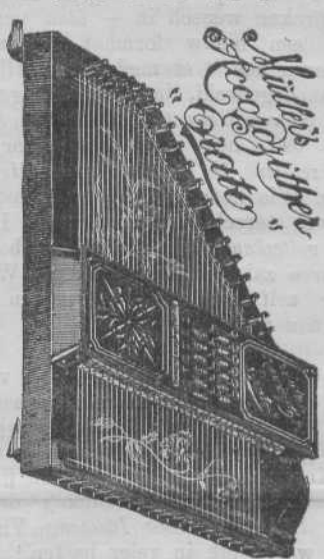
Ger. Predikant Gorinchem.

Prijs 15 cent; 25 ex. f 3.50;

50 ex. f 6.50; 100 ex. f 12.50.

H. H. Predikanten kunnen een pres. ex. aanvragen.

NIEUW!

Müller's Accoord-citer

„ERATO.”

Deze citer 55 x 38 c.M., waarop elk muziekstuk in iederen verlangden toonaard gespeeld kan worden, heeft 37 snaren & 12 manualen, die elk drie maal verzet kunnen worden en waarmede alzo 36 verschillende accoorden gespeeld kunnen worden. Binnen 1 uur te leeren.

Wonderschoone klank

prachtige afwerking.

Prijs met toebehoren f 22.

Vraag uitvoerige prospectus.

Inlichting geeft gaarne

G. Ph. ZALSMAN.

KAMPEN.

Stoomdruk van ZALSMAN te Kampen.

Vervolg van Bladz. 1.

Kort verslag van de Vergadering der Classis Ommen, gehouden te Ommen den 24sten Jan. 1894.

De vergadering wordt namens de roepende Kerk van de Krim geopend met Psalmgezang en gebed door Ds. J. Offringa.

Als praeses treedt op Ds. W. de Jong, Z.Eerw. leest Filipp. 2: 1-11, en houdt een korte toespraak. Ds. J. J. Kuiper neemt als assessor zitting, terwijl Ds. E. Harkema het scribaat waarneemt.

De credentie-brieven worden nagezien en in orde bevonden.

De notulen worden gelezen en goedgekeurd.

Het onderzoek volgens art. 41 D. K. is bevestigend.

Een paar tuchtzaken worden behandeld en den afgevaardigden dier kerken advies gegeven.

De deputaten, benoemd om de broeders te Avereest behulpzaam te zijn bij het institueren der Geref. Kerk aldaar, kunnen wegens ziekte geen rapport uitbrengen, weshalve deze zaak tot de e.k. Classis moet verdaagd worden.

Uit het onderzoek naar de oorzaken van niet ineenmelting der kerken blijkt, dat ze, wat deze Classis betreft, alleen te Heemse A & B moeilijkheden oplevert. De Classis, na alles gehoord te hebben, merkt den broeders op, alles te beproeven om de gedeeldheid weg te nemen.

Des verzocht zal een commissie, bereids door de Classis benoemd, de broeders behulpzaam zijn.

Het besluit der vorige Classis, inhoudende dat de niet-bulpbehoevende vacante kerken voor vacature-beurten aan ieder leeraar der Classis Ommen het 55ste deel van de helft van het tractement, plus de reiskosten, zullen geven, wordt geschrapt, omdat de meerderheid der vergadering deze bepaling in strijd acht met het vrijwilligheidsbeginsel. Een der kerken, die dit bezwaar indiende, zal op de e. v. Classis betrekkelijk deze zaak een nieuw voorstel indienen.

Twee ingekomen stukken van de Classen Haarlem en Heerenveen worden voor kennisgeving aangenomen.

De deputaten van het vorige jaar worden voor de verschillende functies gecontinueerd.

Verschillende collecten worden gelind.

De e. v. vergadering zal te Hardenberg worden gehouden; als roepende kerk wordt Lemelerveld aangewezen.

De vergadering wordt door den praeses gesloten met dankgebed, na gezongen te hebben Ps 84: 6.

Namens de Classis,
E. HARKEMA, Scriba.
(Kerkblad No. 12.)

Vergadering van de Geref kerken in de Classis Haarlem, op 13 Maart 1894.

Na opening door den praeses der vorige vergadering worden de credentie-brieven nagezien en in

orde bevonden; aan een diaken-afgevaardigde wordt keurstem verleend.

Als praeses wordt aangewezen Ds. Wijminga, als scriba Ds. Goris, als assessor Ds. Veltman.

De notulen der vorige vergadering worden gelezen en goedgekeurd.

Rapport wordt uitgebracht door deputaten inzake Ds. Schotel. Deze heeft de deputatie niet ontvangen, daar hij geheel had gebroken met de Geref. kerken. Van een ander is kennis gegeven aan alle Geref. Classen in Nederland. De vergadering oordeelt in deze zaak verder niets te kunnen doen.

Alsnu begint de Classis praeparatoir te examineren den heer P. M. Out, candidaat in de Theol. aan de V. U. met te hooren zijne predicatie over Hebr. 4: 16; terwijl daarna zijne bekwaamheid in de vereischte vakken wordt onderzocht. Met algemeene stemmen wordt goedgevonden hem beroepbaar te stellen tot den Dienst des Woords, en acte hem daarvan verleend.

Bij de rondvraag volgens art. 41 D. K. wordt 't advies der Classis door enkele kerken in onderscheidene zaken verzocht en gegeven; enkele vragen worden door de betrokken kerkeraden teruggenomen.

Omtrent Velsen en Sloterweg vindt de Classis goed, dat beide kerken hun oefenaar nog een jaar behouden.

Wat betreft de pogingen tot ineenmelting van plaatselijke kerken wordt ten deele gunstig, ten deele minder aangenaam verslag gehoord.

't Rapport der kerkvisitatoren, door vertrek van twee hunner vertraagd, wordt nu uitgebracht en geeft over 't algemeen reden tot dankbaarheid, ook bij een ander, dat blijkt op geestelijk en stoffelijk gebied niet naar wensch te zijn.

De kerken, die sedert Juli l.l. nog niet collecteerden voor de kas van hulpbehoevende kerken in N.-Holland, worden ernstig daartoe opgewekt: aan de hulpbehoevende kerken in eigen ressort wordt de steun der Classis toegezegd als tot nog toe, terwijl voor ééne kerk meerderre hulp zal worden gezocht bij de Provinciale kas.

Een ingekomen schrijven van de Classis Woerden betreffende M. H. A. v. d. Valk en een ander bericht van de Classis Heerenveen inzake Ds. Brouwer worden voor kennisgeving aangenomen.

Voor de a. s. Prov. Synode in N.-Holland worden gedeputeerd: Ds. Wijminga, secundus Ds. Mulder; Ds. van der Munnik, secundus Ds. Stadig; Oud. Vermeulen, secundus Oud. Biesheuvel; Oud. Verkuil, secundus Oud. Colijn.

Verder worden aangewezen als deputaten: voor Kerkvisitatie: D.D. Mulder, van der Munnik, Veldman en Wijminga, secundi Breukelaar en Goris;

ter voorbereiding van Examina: D.D. Langhout en Stadig; ter approbatie van attesten voor Dienaren des Woords: D.D. Langhout en Mulder en Ouderl. Vermeulen, tot het geven van Advies inzake hulpbehoevende kerken: Ds. Wijminga en Ouderl. Colijn, voor het Fonds van hulpbehoevende kerken: Ds. Langhout,

voor de Theol. School en de Vrije Universiteit Ds. Mulder,

voor de kas E. P.: Ds. Wijminga, voor de Heidenzending: Ds. Goris.

Als quaestor wordt gecontinueerd: Ds. Mulder. De consulentenschappen blijven op denzelfden voet geregeld.

Ook komt geene verandering ten opzichte van de zorg voor plaatsen, waar geen Geref. kerkeraad is.

De vacante kerken zullen worden gediend als volgt: Beverwijk A door Ds. Wijminga; Beverwijk B door Ds. van der Munnik; Haarlem B door Ds. Mulder; Hoofddorp door Ds. Langhout; Sloterweg door Ds. Veltman; Velsen door Ds. Goris; Vijfhuizen door Ds. Breukelaar; Wormer door Ds. Stadig.

Een schrijven van enkele leden der Geref. kerk Haarlem C komt in behandeling, doch de beslissing wordt tijdschalve verdaagd tot de volgende vergadering.

De praeses sluit de samenkomst met dankzegging.

Namens de Classicale vergadering,
J. GORIS, Scriba.
(Kerkblad No. 12.)

BESLUIT

VAN

de Classe 's-Gravenhage.

De Classe 's-Gravenhage der Geref. kerken, in haar vergadering van heden 6 Maart 1894, kennis genomen hebbende van een stuk namens de Classe Woerden door Ds. H. van Dijk en Dr. A. G. Honig als deputaten *ad hoc* haar toegezonden, en van mededeelingen van den kerkeraad van Scheveningen A;

uit genoemd stuk van de Classe Woerden verstaande, dat de heer M. H. A. van der Valk ten vorigen jare is beroepen als predikant der Geref. kerk te Aarlanderveen, welk beroep sedert ongedaan gemaakt is;

dat genoemde heer v. d. V. sedert met attestatie, waarin nauwkeurig toezicht gewenscht geoordeeld werd, naar de kerk van Scheveningen A vertrokken is, sinds welken tijd hij onder toezicht stond van de kerk van Scheveningen A en, voor zooveel rechten en plichten aangaat die het kerkverband raken, ook onder de rechtspraak van de Classe 's-Gravenhage;

dat gedurende zijn kerkelijk verblijf te Scheveningen, naar het oordeel der Classe Woerden, genoemde heer in de kerk te Aarlanderveen handelingen gepleegd heeft, die in strijd waren met zijn verplichtingen als candidaat tot den Dienst des Woords;

dat de heer v. d. V. ook gemeend heeft, den band met de kerk te Scheveningen te moeten verbreken, waarvan hij echter door den ernstigen arbeid van

den kerkeraad te Scheveningen A is teruggebracht; dat hij daarna naar de verklaring van den kerkeraad te Scheveningen A met belijdenis van zijn schuld en berouw tot den kerkeraad van Scheveningen A is gekomen, en tot het heilig Avondmaal aldaar weer is toegelaten;

dat genoemde kerkeraad verklaart, dat de heer v. d. V. zich toen gedurende 8 weken, van 14 November 1893 tot half Januari 1894 onder opzicht van den kerkeraad te Scheveningen A als een Christelijk lidmaat heeft gedragen;

dat de heer v. d. V. sinds met attestatie naar de kerk van Langerak is vertrokken;

overwegende, dat het allereerst aan de Classe 's-Gravenhage stond, om gedurende het verblijf van den heer v. d. V. te Scheveningen over zijn handelingen als proponent te oordeelen en op zijn rechten als proponent inspraak te maken, indien hiervoor redenen zijn; en dat, waar de Classe niet eerder vergaderde, zij alsnog het recht en de roeping heeft, hierin te oordeelen;

overwegende, dat staande deze vergadering geen genoegzaam onderzoek omtrent de feiten kan worden ingesteld;

overwegende, dat over die feiten de Classe Woerden meer bekwaam is te oordeelen dan de Classe 's-Gravenhage;

overwegende, dat thans de heer v. d. V. tot de Classe Gorkum behoort, in welke Classe een kerk den heer v. d. V. tot Dienaar des Woords schijnt te begeren;

overwegende, dat aldus onderscheidene Classen in de provincie Zuid-Holland in deze zaak betrokken zijn;

besluit:

dat de beroepbaarheid van den heer v. d. V., sinds uit onze Classe vertrokken, door de Classe 's-Gravenhage voor zooveel haar aangaat, *opgeschort* wordt sinds zijn verblijf in de kerk te Scheveningen;

verzoekende de Provinciale synode van Zuid-Holland over zijn rechten in ons kerkverband nader uitspraak te doen.

Het stuk uit de Classe Woerden wordt ter informatie der Provinciale synode hierbij overgelegd.

Afschrift van dit besluit zal gezonden worden:

- a. aan den heer M. H. A. v. d. Valk te Langerak;
- b. aan den kerkeraad te Aarlanderveen;
- c. aan de Classe Woerden;
- d. aan den kerkeraad te Langerak;
- e. aan de Classe Gorkum;
- f. aan alle Gereformeerde kerken door middel van het Kerkblad.

In naam en op last der Geref. kerken van de
Classe 's-Gravenhage,

J. C. SIKKEL, h. t. Praeses.

A. H. GEZELLE MEERBURG, h. t. Scriba.

's-Gravenhage 6 Maart 1894.

(Kerkblad No. 12.)

Vicarie-goederen.

Er zijn in de dagen vóór de Reformatie ook hier te lande door tal van personen, bij het leven, of bij testamentaire dispositie, zekere goederen of gelden afgezonderd, die bestemd werden, om een stichting te vormen voor velerlei geestelijke doeleinden. Die goederen droegen en dragen de onderscheidene benamingen van Vicariegoederen, Kapelaniegoederen, Memoriegoederen, Getijdegoederen, Beneficiën, Leenen, of Praebenden, en waren bestemd, om uit de opbrengst dezer goederen vicarissen en kapelaans te salarieren, zielsmissen te laten lezen, de studiën van jonge mannen te ondersteunen, enz.

Deze stichtingen stonden onder het beheer van curatoren, patroons of collatoren, en in de stichtingsbrieven was aangegeven en voor welk doel elk goed bestemd was, en door wie over deze goederen het beheer zou worden gevoerd.

Toen nu in de dagen der Reformatie vele patroons, curatoren en collatoren de Roomsche kerk vaarwel zeiden, en met de Reformatie megingen, achtten zij zich niet meer gehouden, de reuven dezer goederen te besteden voor het in den stichtingsbrief aangegeven doel.

Wie Gereformeerd was, en alzoo aan geen missen voor de zielen in het vagevuur geloofde, kon niet met goede conscientie zulke missen laten lezen voor een gestorven vader of grootvader, die z. i. nooit kon geweest zijn in een vagevuur dat niet bestond.

Dit en zooveel meer, heeft toen aanleiding gegeven, dat deze bewindvoerders de opbrengst dezer goederen bestemd hebben voor een gewijzigd, naastliggend doel, en zoo is het gekomen, dat deze gelden van toen af veelal bestemd werden voor verhooging van predikantstraktemeten en voor het uitloven van beurzen aan studeerende personen. Hier en daar heeft zelfs de Overheid zich in deze zaak gemengd, en soms tamelijk eigenmachtig over deze soort stichtingen beschikt.

Maar, en dit was veel erger, lang niet zoo weinige patroons, van alle controle ontslagen, en zich aan de bepalingen van den stichtingsbrief niet meer gebonden achtende, hebben zich toen niet ontzien, om van lieverlede deze soort goederen te gaan besteden ten eigen profijte of ten profijte van familieleden.

Ze deden dit op drieërlei manier.

De één benoemde zich zelf tot genothebber van zulke goederen. Hij werd dan ondersteld zelf te studeren. En daar levenslang die studiën niet ten einde liepen, strek hij eenvoudig levenslang het geld op. Een tweede achtte zelfs die fictie te omslachtig en vermengde de bezittingen van zulk een stichting eenvoudig met zijn eigen bezit.

En een derde ging nog verder, en ten einde alle navraag af te snijden, liet hij de goederen van zulk een stichting eenvoudig verkoopen.

Op die wijs nu zijn er gansche reeksen dusgenaamde vicariegoederen door vele families eenvoudig vervreemd en geëigend. Voor de conscientie praatte men dit dan goed door de overweging, dat de stichter, had hij geweten wat komen zou, zulk een stichting nooit in het leven zou hebben geproepen, en dat de nu afgezonderde goederen dan toch in het familiebezit zouden zijn gebleven.

Dit nu heeft aanleiding gegeven, dat de Regeering bij Koninklijk Besluit van 28 Februari 1880 No. 7 een Staatscommissie in het leven riep, om naar deze soort stichtingen een onderzoek in te stellen, en aan de Regeering een concept-reglement voor te leggen, dat voortaan den staat en het beheer van deze goederen regelen zou.

Deze Staatscommissie heeft het er van genomen.

Immers eerst in 1889, dus negen jaren na dato heeft ze verslag van hare werkzaamheden gedaan.

Een verslag dat, zelfs na zoo lange periode van voorbereiding, nog schier in elk opzicht teleurstelt; want het geeft ons niet een historisch overzicht, noch een statistisch verslag van deze goederen; en het reglement, dat wordt aangeboden, is niet eenparig ontworpen.

De heeren Prof. de Geer van Jutfaas en Ds. W. van Beuningen namelijk konden zich niet met het besluit der Commissie verenigen, en dienden een afzonderlijk concept in.

Ziehier van beide concepten de voornaamste bepalingen.

In het concept der Commissie worden deze artikelen voorgesteld:

ART. 1. Onder de algemeene benaming van vicarie-goederen, verstaat deze wet die goederen van kerkelijken oorsprong, eertijds hoofdzakelijk voor kerkelijke diensten, en tot opleiding van de daartoe geroepen geestelijke beneficianten bestemd, die thans onder de bijzondere benaming van vicarie-goederen, kapelaniegoederen, memoriegoederen, getijde-goederen, beneficiën, leenen of praebenden bekend staan.

ART. 2. Deze wet beschouwt de vicarie-goederen als stichtingsgoederen.

ART. 3. De inkomsten dier vicarie-goederen worden uitsluitend bestemd tot ondersteuning van jongelingen die aan ene binnen het Rijk gevestigde instelling van openbaar of bijzonder hooger onderwijs worden opgeleid, tot tijdelijke verbetering der traktemeten van bedienaren van den openbaren godsdienst, en van de inkomsten van kerkvoogdijen en van scholen bij erkende kerkgenootschappen.

De verhouding volgens welke die inkom-

sten overeenkomstig wettelijke verordeningen in sommige provincies tot dusver voor genoemde doeleinden worden aangewend, blijft bestaan.

ART. 4. Collator als persoon of in betrekking tot hoedanigheid is hij, die door de stichtingsbrieven wordt aangewezen, of, krachtens rechtsgeldigen titel, het collatie-recht heeft verkregen.

Bij gebreke van aanwijzing van een bepaalde persoon, wordt de oudste naaste mannelijke bloedverwant van den laatste collator of onder de nazaten van den stichter in de mannelijke linie, als zoodanig erkend, en bij ontstentens van dezen de oudste naaste vrouwelijke bloedverwant.

Bij geheel ontbreken van bloedverwanten in de mannelijke linie gaat het collatierecht over in de vrouwelijke linie, wanneer ook deze is uitgestorven, geschiedt de beweging door Onze Commissaris in de provincie, binnen welke de vicarie is gesticht.

ART. 8. Om met de inkomsten eener vicarie te worden begiftigd, wordt de leeftijd van minstens 12 jaren vereischt.

Het genot eindigt, zoodra de begiftigde zijne studiën heeft voltooid of die staakt.

Zij die voorbereidende inrichtingen van hooger onderwijs bezoeken, mogen niet langer dan zeven, zij die inrichtingen van werkelijk hooger onderwijs bezoeken, niet langer dan zes jaren genot hebben van eene vicarie.

De collator heeft het recht bij de bevestiging een korteren termijn voor het genieten der inkomsten te bepalen.

De bevestigingen mogen overeenkomstig nader vast te stellen regelen tusschentijds worden ingetrokken.

En in het concept-De Geer vinden we de navolgende artikelen:

ART. 1. Onder den naam van vicarie-goederen verstaat deze wet die goederen, fondsen en inkomsten, die thans bekend staan onder de benamingen van vicarie-goederen, kapelaniegoederen, memoriegoederen, getijde-goederen, beneficiën, leenen of praebenden.

ART. 2. Deze vicarie-goederen, voor zooverre die thans niet zijn eigendom van eenig kerkgenootschap, zijn eigendom van den Staat.

ART. 3. De Staat beheert die goederen als een afzonderlijk fonds, volgens regelen door Ons te stellen bij algemeenen maatregel van bestuur en overeenkomstig de volgende bepalingen.

ART. 4. De inkomsten dezer goederen worden bestemd tot ondersteuning van hen die zich voorbereiden tot bedienaren van den Christelijken godsdienst bij eenig kerkgenootschap of tot eene andere maatschappelijke betrekking.

ART. 5. Waar thans bedienaren van den godsdienst een gedeelte der inkomsten van eene vicarie als bekende en wettige toelage

tot hunne bezoldiging ontvangen, blijft dit gedeelte hun toegekend.

ART. 6. De toewijzing dier inkomsten schiedt door Onze Minister van Binnenlandse Zaken, met aanwijzing zoowel van het bedrag als van den tijd, dat het genot voor den begiftigde dienen zal. Die tijd kan nimmer langer zijn dan 10 jaren.

ART. 7. Onze Minister van Binnenlandse Zaken is bevoegd, ook vóór den afloop van den bepaalde tijd, het genot te doen ophouden, om redenen bij den door Ons te nemen algemeenen maatregel van bestuur aan te wijzen.

ART. 8. Als collator of patroon van vicarie-goederen wordt diegene erkend, die door den stichtingsbrief is aangewezen of krachtens rechtsgeldigen titel het collatie- of patronaatsrecht heeft verkregen volgens de regelen bij den stichtingsbrief gesteld.

Door verjaring of overdracht kan geen collatie- of patronaatsrecht verkregen worden.

ART. 9. De collator of patroon van bepaalde vicarie goederen is bevoegd telkens als het genot der inkomsten van die goederen opvalt, daartoe een persoon aan onzen Minister van Binnenlandse Zaken voor te dragen, die de vereischten om er mede begiftigd te worden bezit.

ART. 10. Waar de collator of patroon bekend is, zal Onze Minister van Binnenlandse Zaken hem van het opvallen van het genot der inkomsten uit die vicarie-goederen, van welke hij collator of patroon is, kennis geven.

Zoo de collator of patroon binnen drie maanden na de kennisgeving geen persoon heeft voorgedragen, beschikt Onze Minister van Binnenlandse Zaken daarover zonder verder de voordracht af te wachten.

ART. 11. Niemand kan met de inkomsten van vicarie-goederen worden begiftigd van welke hij zelf collator of patroon is.

Het verschil tusschen deze twee concepten schuilt dus, gelijk men ziet, vooral in deze twee hoofdpunten. De Staatscommissie wil de stichtingen *stichtingen* laten blijven, terwijl het concept-De Geer alle vicarie-goederen tot *Staatsgoederen* wil verklaren. En ten andere wil het concept-De Geer de oorspronkelijke specifieke *Christelijke* bestemming van deze goederen handhaven, terwijl de *Staatscommissie* ze toewijst aan het onderwijs in het gemeen.

Wat nu het laatste punt betreft, staan we aan de zijde van de heeren De Geer en van Beuningen. Ook wij gelooven dat het niet aangaat het oorspronkelijk geestelijk, en dus specifiek Christelijk, doel, waarmee soortgelijke stichtingen in het leven zijn geroepen, zoo rauwlings prijs te geven.

Daarentegen dunkt ons wat het eerste punt aangaat de voorslag der Staatscommissie doelmattiger.

Want wel bedoelt het concept-De Geer

geen roof. Integendeel de reden waarop dit concept rust is deze: Het doel waarvoor deze gelden bestemd zijn, is weggevalen. Dus zijn deze goederen in den staat van *bona vacantia* gekomen. En als *bona vacantia* vervallen ze vanzelf aan den Staat.

Hiertegen zij intusschen opgemerkt, dat het op zichzelf niet onmogelijk zou zijn, zeer vele dezer vicarie- en andere goederen, thans weer aan hun oorspronkelijke bestemming te doen beantwoorden. Immers de Roomsche kerk is in tal van plaatsen, waar zulke goederen een locale bestemming hadden, weer opgetreden. We verstaan het dan ook zeer goed, dat het eenige Roomsche lid der Commissie, de heer van Lommel, weigerde tot het concept mede te werken.

Doch al achten we, dat zulk een redintegratio te ver zou gaan, toch kan o. i. kwalijk beweerd, dat de meeste dezer goederen niet nog als stichtingen kunnen voortbestaan, en aan het naastgelegen doel kunnen dienstbaar worden gemaakt.

Had men in plaats van een *generale* regeling voor al deze goederen, ze gesplitst in soorten, dan ontkennen we niet, dat er ook dezelvde onder zouden gevonden zijn, die rechtens als *bona vacantia* aan den Staat vervielen. Maar nu men er de voorkeur aan gaf, wat o. i. een fout is, om alles over één kam te scheren, verdient het behoud van het karakter van stichtingen stellig voorkeur.

Wel verstaan we, dat de heeren De Geer en van Beuningen aan eigening door den Staat de voorkeur gaven, om eens voor goed alle misbruik af te snijden; maar vooral in dagen, waarin de geldigheid van het recht tegenover den Staat zoo veelzins in peril komt, blijft zulk een maatregel ons ongewenscht en in hooge mate bedenkelijk voorkomen.

Kon men daarom uit het concept der Commissie die artikelen overnemen, die het karakter van *stichtingen* dekken, en uit het concept-De Geer de artikelen over de bestemming dezer goederen regelen, dan zou men ongetwijfeld nader aan een gezonde oplossing komen.

Veel liever echter hadden we gezien, dat de Regeering begon, met eerst bij de wet uitsluitend de verplichting tot het indienen van statistische gegevens binnen bepaalde termijn vast te stellen, en zulks onder bedreiging van zeer ernstig gemeende boete. In de tweede plaats kon ze dan bij de zelfde of bij een tweede wet de rekenplichtigheid aan de Overheid en het verbod van alle vervreemding invoeren. En was op die wijs eenmaal een overzicht van den stand van zaken mogelijk geworden, en voor het oogenblik te ergerlijk misbruik afgesneden, dan zou ons een nader onderzoek van de afzonderlijke stichtingen hebben toegelaten, teneinde ze te classifi-

ceeren, en voor de verdere bewindvoering over elke soort stichtingen en de bestemming harer reventen, afzonderlijke bepalingen te maken.

Terloops merken we nog op, dat beide concepten ook het *bijzonder* onderwijs eeren. Een schrede vooruit!
(De Heraut, 28 Jan. '94.)

Voor een miljoen dollars heeft in New York de bankier John S. Kennedy een „Gebouw voor de Vereenigde Liefdadigheidsinstellingen“ doen bouwen, waarin al de bureaux der vereenigingen gemakkelijk huizen kunnen.

De directeur van politie te Berlijn heeft een predikant een kamer aangeboden, als hij zich het lot van publieke vrouwen wil aantrekken, en met haar spreken wil, wanneer zij zich op zekere tijden op het politie-bureau moeten vertoonen. Door een vereeniging tot bestrijding van onzedelijkheid is de heer Onasok, een oud-zondeling uit Indië en thans een eerbiedwaardig grijsaard, daarmede belast.

In 1892 kwam de grootste contributie van den zoogenaamden St. Pieterspenning voor den Paus van Rome uit Engeland. Uit Italië kwam een miljoen francs en uit Frankrijk iets meer in; doch uit Engeland en Schotland zond men twaalf en een half miljoen.

De koning van den negerstam der Ibadeens werd beschuldigd, dat hij door schrik en dwang had gevergd en den slavenhandel ten zijner voordeele had aangewend. Een zijner mededingers overreedde de oudste van den stam om den koning aan te raden, „te gaan slapen“; eene verzachtende uitdrukking voor „zich het leven beneemen“. De arme koning durfde zich niet tegen die barbaarsche order verzetten. Hij omhelste zijn zoon, dien hij tot zijn opvolger wilde benoemen, nam vergif in, en stierf zonder klacht den dood eens filosoof, zegge eens dwaas.

In Parijs bestaat sedert vijf jaren naast de Kribbe-inrichtingen een „Pouponnière“, waarin pas geboren kindjes opgenomen en tegen eenige vergoeding ook door hare moeders verzorgd worden, die er zoo dikwijls kunnen komen, als zij willen.

Ingezonden.

Militaire Tehuizen.

Daar de indeeling der Militie weder zeer aanstaande is en het buiten veler weten omgaat, dat in de meeste garnizoensplaatsen zich welingerichte Militaire Tehuizen bevinden, is het, dunkt mij, niet overbodig, hieraan nog eens te herinneren; ook voor hen wier betrekkingen reeds in het leger dienen.

Misschien bij velen onder ons volk nog te weinig bekend, wil ik trachten u eenigzins er mede op de hoogte te brengen, teneinde uwe belangstelling en steun voor die inrichtingen op te wekken.

Wil dan zoo goed zijn mij te volgen in eene der Tehuizen, die, naar de sterkte van het garnizoen, grooter of kleiner zijn. Aanscheppen is onnoodig, want voor bezoekers en belangstellenden zijn de deuren steeds geopend.

Door eene gang of vestibule gaande, treden we eene zindelijkte ontvang- of koffiekamer binnen. De eenvoud treft ons hier. De muren zijn helder wit; het schilderwerk frisch; aan den wand bevinden zich een paar keurige schilderijen, een spiegel en één of meer bustes van de koninklijke familie; in het midden der kamer staat eene groote leestafel, waarvan terzijde de kleinere tafeltjes met stoelen en dicht bij den ingang een welingericht buffet. (Natuurlijk wordt er geen sterke drank verkocht.)

De huisvader of diens vrouw zijn daar om u te verwelkomen en willen u gaarne omtrent een en ander inlichten.

Zij toonen u spoedig eene welvoorzienige boekenkast, verschillende nuttige spelen, een welluidend orgel enz. en deelen u mede, dat de avonds bij warme kachel en helder lamplicht, menig uurtje genoeglijk en nuttig door de militairen wordt doorgebracht.

Maar wij willen verder zien en openen daartoe eene deur; deze brengt ons in eene ruimere zaal, waar gelegenheid is tot het houden van grootere samenkomsten. — Lezingen, en voordrachten op godsdienstig, zoowel als op historisch, ja, op elk ander gebied, hebben hier bij afwisseling plaats. Ook oefent men zich hier in den zang, in het juitschieten met het kamerschietgeweer of in welsprekendheid. In sommige Tehuizen vindt men eene Jongelingsvereeniging of bestaat gelegenheid tot beoefening van muziek, schermen, gymnastiek enz. De godsdienstige besprekingen worden gewoonlijk in een afzonderlijk lokaal gehouden.

Ge ziet, er is nog al verscheidenheid en dat is goed ook, want jonge menschen, maar vooral militairen, moeten worden beziggehouden. De een wil gaarne dit, de ander dat bijwonen en zoo is er voor allen wat, en hoe meer er komen hoe liever. Steeds heerscht er een goede en vriendenschappelijke toon en het geheel ademt eenen Christelijken geest.

Mij dunkt ik hoor u zeggen: „hoe gelukkig dat er zulke inrichtingen zijn, waar de militair in vrije uren zijn toevlucht nemen kan, om beschut te zijn tegen de hem omringende gevaren; zeker wo den die Tehuizen druk bezocht?“

Ach, mijn lezer, ware dit maar zoo! Wel wordt door de besturen veel bedacht en gedaan om bezoekers te winnen, doch het gros der militairen komt slechts bij enkele gelegenheden.

Dit moest niet zoo zijn, en spruit veelal voort uit onkunde of verkeerde beoordeeling. Ik geloof evenwel, dat velen uit den

burgerstand ons hierbij kunnen helpen. In de eerste plaats de jongelingen zelf, die in dienst treden; zij moeten zich niet laten weerhouden door slechte kamers, maar het Tehuis geregeld bezoeken, voorzover de dienst zulks veroorlooft, en het beschouwen voor wat het waarlijk is, n.l. eene vergoeding voor het gemis van het ouderlijk dak. Anders en betrekkingen moeten de hinnen niet alleen aanranden deze nuttige inrichting te bezoeken, maar zich ook op de hoogte laten houden; verder hunne belangstelling toonen en den militair bond, die hieraan groote behoeften heeft, financieel steunen. (Voor 2½ jaars wordt men lid van den Bond. Giften zijn mede zeer welkom! Penningmeester is de Heer Generaal Van Marle, Parkweg 142 Amsterdam.)

Voorts kunnen ook besturen van Chr. Jongelingsvereenigingen, zang- en onthouders-vereenigingen, maar vooral ook Heeren Predikanten deze zaak veel helpen bevorderen en steunen. De eersten, of ook wel de ouders, moeten niet verzuimen de namen hunner leden, die in dienst zullen treden op te geven aan het bestuur v/h Militair Tehuis, alwaar zij in dienst worden gesteld; de laatsten zullen zeker niet ongenegen zijn en worden vriendelijk verzocht deze aangelegenheid met een enkel woord hunne gemeente aan te bevelen. Moge er zoo van dit schrijven nog een zegen uitgaan tot vooruitgang van den Bond en tot heil van ons leger.

Met warmen dank aan de Redactie voor de plaatsing dezer regelen en met vriendelijk verzoek tot overname aan Redactien van andere bladen.

Hoogachtend
Uw Dw.
R.

„Effatha“.

GIFTEN EN COLLECTEN,
ingekomen van 15 Aug.—31 Dec. '93, alsmede enkele van voor 15 Augustus nog niet vermeld.

Collecten: Jongelingsvereeniging, Schoonebeek f 12,50; bidstond, 's-Graven-deel f 11,60; Protestantische Kerk Banda f 86,89; helft eener collecte Ger. Kerk A, Eekhuizen f 18,85; Ger. Kerk A, Amsterdam f 71,11; 1/4 collecte Ger. Kerk A, Fijnaart f 5; Ger. Kerk A, Landmeer f 13,06; Jong-dochtersvereeniging, Bussum (Hebr. 10 : 24) f 4,03½; Zondagsschoolfeest, Naaldwijk f 5,53; diversen bij Ds. Beuker ingekomen over 1892 f 180,33½; Jongelingsvereeniging, Haarlemmermeer f 3,20; Ds. Beuker, Roseland f 123; 1/2 collecte Ger. Kerk, Westbroek f 7,40; Ds. Beuker, Graafschap (N.-A.) f 49; Geref. Kerk Oosterlaan f 9; samenkomst op Neerhof te Aalten f 4; huisbusje O. M. R. f 5; jaarfeest Zangv., ten Boer f 8,80; gem. Asperen, door Prof. Lindeboom f 21; Zondagsschool Jach'n, Zegwaard f 1,75; 1/4 collecte Ger. Kerk A, Moppel f 28,24; Ger. Kerk, Reeuwijk f 4,33; 1/2 collecte Ger. Kerk, Koudum f 6,21; 1/3 collecte dankstond, ten Post f 8,40; catechisatibus Wierum, Ds. Postema f 3,60½; 1/2 collecte Ger. Kerk, Wierum f 2,00½; Ger. Kerk Zutphen, Ds. J. N. Lindeboom f 13; ged. collecte Makkum Ger. Kerk f 5,87½.

Giften: Ds. Talma f 2,50; H. Merckens f 2,—; J. C. Koster f 5; J. A. v. d. Wolf f 2,50; J. v. d. B. B. Callenels f 2,50; Dames Bouwin f 1; Mevr. Gwin f 2; Mevr. van der Os Vader f 2; H. F. Rikkens allen te Vlissingen; J. Moraal f 1; G. Los f 1; A. v. Tol f 1; H. Kransenburg f 1; Wed. v. Dam f 1,50; J. Roest f 1; J. Brussee f 2; G. v. Dommela f 1,50; J. v. Egmond f 1; v. d. Heiden f 1, allen te Leiderdorp. Gevonden collecte Ger. Kerk, Wildervank f 1; Zondagsschool, Goes f 5; gev. Kerkzakje, Haarlemmermeer f 1; diverse door Ds. Bouma, Terneuzen f 3,60; Ger. Kerk Berkel f 5; Meij. N. N., Leiden f 2,50; Geref. Kerk, Grifpskerke, Zeeland f 5; Meij. W. C., Deventer f 1; Jong-dochters-Vereeniging „Dorcas“, Berkel f 2,60; N. N. te R. f 2,50; N. N. 1; C. B., Giessendam f 12,50; Meij. M. te H. f 2,00; Wed. Valentgoed, Leiden f 5; door v. d. B. R. G. van N. N., Terneuzen f 2,50; Jongelingsvereeniging „Dient den Heere“, Ermelo-Veldwijk f 1; Meij. N. te B. f 1,50; N. N. d. A. Rijkboek, Rotterdam f 1; Geref. Kerk A, Rotterdam, gev. collecte f 5; Christ. Jongelingsvereeniging, Schoonebeek f 2,50; 2 giften van f 1 door van Beek Calkoen, Apeldoorn; Jhr. Mr. W. A. C. de Jonge, 's Hage f 2,50; Christ. Jongelingsvereeniging Rom. 8:31b, Vlaardingen f 1; gev. kerkzakje Ger. Kerk A, Delft f 1; N. N., Zaanland f 0,50; een werkman, Utrecht f 2,50; N. N., Strobos f 2,50; J. Bouman, Jorwerd f 0,50; div. ten Post en Lelleus door Kiers f 9; Ds. H. Kuik f 5; onderw. Chr. Bewaarschool, Maassluis f 1; L. Boon, Leidschen-dam f 1,50; N. N., te Nieuw-Vennep f 1; D. O. te idem f 1; van F. te N. f 2,50; diac. Ger. Kerk B te idem f 3; Christ. Jongelingsvereeniging „Nathanaël“, Alblas-serdam f 2,14; halvestuivers-vereeniging, Maasland f 5; L. Bergwerf, Maassluis f 1; A. Strijbos te idem f 1; Wed. Bijl te id. f 1; gev. kerkzakje Geref. Kerk, Andijk f 1; Wed. Joh. de Jonge, Heinkenszand f 1; M. de Janse Jzn., Goes f 2,50; J. Jongepier, Goes f 0,50; centsvereeniging Zutphen f 5; N. Smit f 1; N. N. f 1; N. N. f 1; Jongelings-vereeniging f 2,50; Meisjesvereeniging f 2,50, allen te Ezinge.

(Het Bestuur.)

Het leven in onze Kazernen en het leven in onze Militaire Tehuizen.

(Vervolg.)

IX.

In een vorig artikel, (zie Bazuin van 9 Maart, j. 1.), zeide ik, het relaas eener ont-

moeting met een militair, die, in een vertrouwelijke conversatie, mij mededeelde met zijn zondig leven te hebben gebroken, te zullen voortzetten.

Dit jongmensch had den leeftijd van 24 jaar, en was de eenige zoon eener weduwe. Voor de tweede maal nam hij dienst in het O. I. Leger. Toen ik hem vroeg, wat de aanleiding was geweest tot het keerpunt in zijn leven, verklaarde hij, dat het Leger des Heils het middel was geweest, hem de oogen te openen voor zijn goddeloozen levenswandel.

Den tijd, gedurende welken ik met hem kennis maakte, kenmerkte hij zich als een getrouw bezoeker van het Militair Tehuis.

Op zekeren middag las hij No. 56 uit de Opwekkingsliederen van Sankey, een zangbundel die onveranderlijk eene plaats inneemt op de leestafel in het Militair Tehuis, in kwestie. Dit zangstuk is getiteld: „WITTER DAN SNEEUW“. Naar aanleiding van den daarbij gevoegd tekst uit Ps. 51, sloeg hij dien Psalm op in een der voor hem liggende Bijbels. Aan de plaats gekomen waar geschreven staat: „ONTZONDIG MIJ MET HYZOP,“ wendde hij zich op eens tot mij met de vraag, wat de dichter met deze woorden bedoelde. Ik behandelde eerst met hem de geschiedenis van Israëls koning met „Bathsaba“; daarna hoe David door deze zonde, door de ontdekkende genade des H. Geestes, tot de erkenning wordt gebracht van de verdorvenheid onzer natuur en hoe, gelijk Calvijn het zoo grondig aantekent, „elke andere zonde ons leiden moet tot deze algemeene belijdenis, dat alleen verdorvenheid in alle deelen onzer ziel heerscht; en ten slotte hoe de Hoogepriester in Israël het hyzopkruid aanwendde als ontsmettingsmiddel voor de melaatsheid en andere gevallen van besmetting; hoe deze sanitaire handeling bij den Dienst der Schaduwen, symbolisch zag op het bloed van Christus als ontsmettingsmiddel voor de geestelijke melaatsheid, welke alle creatuur, dat mensch genaamd wordt, van nature aankleeft.“

„Eer was bij dit jongmensch een geloovig en teeder belijden, vergeving zijner zonden ontvangen te hebben in het bloed van Christus. Ik haalde voor de-z-n jongeling, uit mijne boekenrij, eene Bijbelverklaring op bovengenoemde Psalm, met de intentie om den allereersten genadedruk, door den wind der leer die uit de bijeenkomsten van het Leger des Heils waait, op hem uitte oefenen, met betrekking tot de kennis der zonde, in het Bijbelsch spoor te leiden. Want het mag niet worden ontkennd, dat bij die secte alle onderscheidingsvermogen ontbreekt omtrent de fundamentele kenmerken der zaligheid, zoals die in de zaliging des zondaars, met onovertroffen juistheid in vraag 2 van onze Hidelberger Catechismus, dit klassieke document der Gereformeerde Kerken, zijn geformuleerd. Hierbij komt nog, dat het Heilsleer het zwaartepunt van alle aanbidding niet in God den Vader, als den eersten Persoon in het Drieëenig Goddelijk Wezen, maar in den Persoon des Middelaars legt. Hiervan vloeit noodzakelijk voort, hoe vreemd het ook klinkt, dat de geheele cultus van het „Leger“ verloopt in Christolatrie, d. i. VERGOEDING van den Christus. Het verschijnsel wordt daardoor zeer verklaarbaar, dat het „Leger des Heils“ letterlijk rondom den Heere Jezus danst. Doch dit in het voorbijgaan.

Na eenigen tijd in deze lectuur der H. Schrift zich verdiept te hebben, riep hij, vol enthousiasme over de heilrijke waarheden, die hij daarin las, uit: „Ik wenschte wel een maand lang met zulk een boek opgesloten te zijn.“

Ook aandoenlijke tooneelen grijpen er van tijd tot tijd plaats in de Militaire Tehuizen.

Een korporaal der Infanterie, behoorende tot het vrijwillige kader, die lange jaren zijn beste krachten had gesteld in den dienst der zonde; die met iedere godsdienstige uiting in de kazerne den spot dreef; die tot zijne schaamte beleed van tijd tot tijd de bebeduizen te hebben bezocht, met de intentie om met de prediking des Woords den spot te drijven, en die h. t. in zijn kwaliteit van escouade-commandant, zijn minderen, welke bekend stonden als trouwe bezoekers van het Huis des Heeren en van het Militair Tehuis, met opzet zeer lastig maakte, deze was tot de ontdekking gebracht van zijne vijandschap tegen den Heere, zijn dienst en volk. In het openbaar beleed hij, gezeten aan de leestafel in het Militair Tehuis onder zijne kamers, nu niet meer te leven naar de onheilge begunselen der kazerne, maar naar het begunselen des nieuwen levens, dat uit Christus is.

Waar hij met schaamte erkende vroeger in de zinnelijkheid te hebben geleefd; in de wereldsche lusten verzonken lag en met slecht gezelschap kroegen en danshuizen bezocht, daar sprak hij het zonder eenige schuchterheid uit, voor ieder die het hooren wilde, dat het nu zijn lust en keuze was geworden omgang te hebben en te spreken met degenen, die den Heere vreesen. Er was bij hem een sterk ontwikkeld zondegevoel en zondeleed; en meer dan eenmaal hoorde ik hem spreken over zijn leven in de zonde met al zijn aldawalingen, maar ook over al de genade leidingen die de Heere met hem hield. Aandoenlijk was het dien korporaal, op zekeren avond, in het Tehuis al schreiend vergiffenis te hooren vragen voor de beleediging, de miskenning, de vijandschap en de minachting een mindere aangedaan.

Thans is hij voor zijn minderen een goed escouade-commandant, en geeft door zijn getuigen van den Christus en zijn goeden wandel, in de kazerne een uitstekend voorbeeld.

Zulke momenten zijn voor een concierge en zijn gade in een Militair Tehuis de schoonste die worden doorleefd. Zij bevestigen het Woord der Schrift: „dat God geen aannemer des persoons is. Maar in allen volke, die Hem vreest en gerechtigheid

werkt, is hem aangenaam.“ Hand. 10. — Uit deze gevallen blijkt empirisch, dat het Evangelie der verzoening, gelijk ik dit in het begin van mijn artikelreeks poneerde, zich óók richt tot de Kazerne. Wij behoeven daar volstrekt den militair, die zijn leven in de vuurige en donkere chambrées (vertrekken) der Kazerne, te midden van allerlei ongerechtigheden, moet voortzetten, niet hooghartig voorbij te gaan gelijk de Priester en de Leviet in de Parabel. Want dit doet toch feitelijk het grootste deel van Neerlands volk. De Kazerne wordt letterlijk dood gezweven door de Natie. Voor haar geestelijk welzijn is ons volk Oost-Indisch doof. Vandaar haar geestelijke en zedelijke inzinking.

De KERKEN ZWIJGEN. In den Dienst des Woords wordt niet op haar gelet; except die plaatsen, alwaar een garnizoen is gevestigd. De OUDERS ZWIJGEN. Zij begrijpen niet en verstaan niet, hoe hunne zonen, door de sterke zuigkracht van het Kazerneleven, omdolen buiten den Dien t des Woords; den Dag des Heeren, in kroeg-bier- en danshuis en in allerlei gemeenschappen doordringend. De patriër Jakob zond zijn zoon Jozef uit, om naar den welstand zijner broederen te vernemen; en hij ging van Hebron uit en vond ze te Dothan. De oude Jakob had gezegd: „EN BRENGT MIJ EEN WOORD WEDEROM.“ Ook de oude Isai gelastte zijnen zoon David naar zijne broederen te gaan in het leger van Saul met de intentie aldaar naar hun welzijn en welwezen te vernemen, maar ook onder den uitdrukkelijken last: „EN GIJ ZULT VAN HEN PAND MEKENEMEN.“

Zeg mij, vaders, moeders of voogden, wier zonen bij het leger zijn ingelijfd, verstaat gij die diepgaande betekenis wel van de woorden der twee oude vromen uit de Oude Bondskerk? Zendt gij ook uwe boden uit naar de Kazerne, om te vernemen, niet naar den lichamelijken welstand, maar ook hoe hun wandel is, hoe hunne gedragingen zijn, en vooral hoe zij zich houden met betrekking tot het dienen van den Heere hunnen God? Het staat niet om uit de school te klappen. Doch ik zeg u: gij moogt, gij kunt niet gerust zijn. Want gedurende 2 jaren heb ik, in mijne betrekking als concierge, treurige ervaringen opgedaan.

(Wordt vervolgd.)

P. VAN VESSEM.

„Bloemendaal,“

te Loosduinen.

Boekaankondiging.

Tijdschrift voor Geref. Theologie, onder redactie van Ds. N. A. de Gaay Fortman, Ds. J. J. Westerbeek van Eerten, en Dr. C. C. Schot. Amsterdam, Fernhout 1893.

Het tijdschrift voor Geref. Theologie heeft zijn tweede jaargang op veelzins uitnemende wijze volbracht. Verschillende artikelen, o. a. van Ds. Westerbeek van Eerten over Wedergeboorte en Doop, van Ds. de Gaay Fortman over Geref. Zending, van Ds. Schot over Getuigen bij den Doop enz. zijn belangrijk en d. r. lezing en overdenking waard.

De jaargang 1894 belooft nog meer. In de redactie is eene goede wijziging gekomen. Ook mannen van de vroegere Christ. Geref. kerk zijn er in opgenomen, de Heeren Noordtjiz en Biesterveld. Dat is eene goede daad, getuigenis van broederzin en samenwerking.

Nog beter ware het geweest, als dit tijdschrift met de „Vrije kerk“ had kunnen vereenigd worden. Het aftreden van den vroegeren redacteur der „Vrije kerk“ was daartoe zulk eene geschikte gelegenheid geweest. Twee zulke tijdschriften, die in hoofdzaak hetzelfde bedoelen, dit is er zeker één te veel, zoowel met het oog op bekwaame medewerkers als met het oog op de lezers. Voor de eersten is h. t. verspillen van kracht en voor de tweeden eene noodloze uitgave van geld. Moge daarom ook op dit gebied de vereeniging spoedig tot stand komen.

H. BAVINCK.

Jezus en de Menschen. Naar het Hoogduitsch van O. Funcke. Amsterdam, Hoveler en Zoon. Uitgegeven door de Vereeniging voor Christ. Lectuur. 379 Bladz. Prijs f 2.25.

Funcke's geschriften vormen reeds eene aanzienlijke reeks, maar worden nog altijd dankbaar ontvaren en met graagte gelezen. Aan critiek heeft het ook hem niet ontbroken. Voor de eenen is hij te vroom, en voor de anderen te wereldsch. Sommigen vinden hem te scherp, en anderen te zacht. Dezen is hij te licht en genen wederom te ernstig en te zwaar op de hand. Natuurlijk is niet alles, wat Funcke schrijft, waar en goed. Hij strijdt soms tegen denkbeeldige vijanden, als hij tegen de leer, de orthodoxie, het partijwezen en dergelijke te velde trekt. Hij is menigmaal al te onverschillig ten opzichte van belijdenis en kerk. Maar hij heeft daartegenover toch zoovele goede eigenschappen, dat zijn opgang zeer goed te verklaren is. Hij munt uit door gezellige, prettige causerie, rijkdom van verhalen en beelden, praktische levenswijjsheid, menschenkennis een warm hart en een vrijen blik op het leven en de toestanden dezer eeuw.

Ook dit werk levert van dit alles overvloedige bewijzen. Funcke t. kent ons Jezus hier, niet dogmatisch in zijn persoon en werk, als Zone Gods en Heiland der wereld, maar als mensch, als voorbeeld, in zijn omgang met menschen van allerlei rang en stand. Hij schetst ons Jezus in zijn handel en gedrag tegenover arm en rijken, geleerden en kinderen, vrienden en vijanden, geloovigen en twijfelenden. En hij leidt daartoe af en knoopt daaraan vast allerlei treffelijke wenken, nuttige lessen, rijke opmerkingen; alles op de hem eigenaardige, onderhoudende wijze. Ook dit geschrift zal door velen met genot en met vrucht gelezen worden.

H. BAVINCK.

Encyclopedie der Heilige Godgeleerdheid, door Dr. A. Kuyper. Deel I, Inleidend deel. Amsterdam, Wormser 1894.

Deze Encyclopedie, zoo lezen we in de voorrede, staat op het standpunt der Gereformeerde beginselen, die de schrijver uit volle overtuiging belijdt. Reeds daarom is de verschijning van dit werk eene gebeurtenis, die niet nalaten zal in en buiten den kring der Gereformeerde kerken haar werking te doen gevoelen. Aan Encyclopedieën van allerlei beginsel en richting was geen gebrek. Aan eene Gereformeerde Encyclopedie bestond dringende behoefte; en de behoefte werd hoe langer hoe dieper gevoeld.

Onder Encyclopedie verstaat men die wetenschap, welke de wetenschap zelve tot voorwerp van haar onderzoek en nadenken kiest. Breedvoerig en helder worden ons deze beteekenis der Encyclopedie op de eerste 50 bladzijden van dit deel aange-toond. Achtereenvolgens wordt de naam, de idee en het begrip der Encyclopedie besproken, en daarna het begrip der Theologische Encyclopedie ontwikkeld.

Hiervan blijkt reeds het groote belang dezer wetenschap en ook van het werk, dat Dr. Kuyper daarover het licht doet zien. De diepste vragen der wetenschap, de beginselen der Theologie komen daarin ter sprake. De Encyclopedie heeft tot taak, beginsel, voorwerp, doel, samenhang der wetenschappen ons te doen kennen. Ook de wetenschap is een organisch geheel met eigen leven. De Encyclopedie poogt dat leven na te speuren; de leden van dat organisme, d. i. de verschillende vakken in hun organisch verband in het licht te stellen; de misstanden en gebreken, die ook in dit organisme voorkomen, aan te wijzen en te bestrijden.

De algemeene Encyclopedie poogt dit te doen met de wetenschap in haar geheel. De bijzondere Encyclopedieën, van rechtsgeleerdheid, letteren enz. doen dit met betrekking tot eene bijzondere groep van vakken of wetenschappen, die organisch saamhooren. En onder deze streeft de Theologische Encyclopedie er naar, om het organisme der Godgeleerde wetenschap in zijn beginsel en verband ons te doen kennen.

Encyclopaedische studie is daarom onmisbaar vereischte voor elk die niet maar naar kennis en geleerdheid, maar in den echten zin naar wetenschap streeft. In haar komt de wetenschap eerst tot volle zelfbewustheid, dankt ze na over haar eigen wezen en aard. Zij is de laatste, de hoogste, de wetenschap der wetenschappen.

Wij kunnen daarom den hooggeachten Schrijver niet dankbaar genoeg zijn voor dezen zijn arbeid. Hij was er de aangewezen man voor, zoowel door breedte als door diepte van blik. En daarbij heeft dit werk ook nog actueel belang. Aan Encyclopaedische studie is in onze kringen nog weinig gedaan. Hagenbach werd bij den aanvang der Theol. studie eens even ingezien en doorgelezen, om op de hoogte te komen van het aantal vakken en van de daarover verschenen literatuur. Maar van eigenlijke studie was ternauwernood sprake. Daaruit is zeker te verklaren, dat er over beginsel en wezen der Theologie in onze kringen nog zooveel misverstand en spraakverwarring heerscht. Ieder denkt zich eens Theologie uit op eigen hand. Het werk van Dr. Kuyper, vooral het tweede en derde deel, zal zonder twijfel in tal van vragen de noodige opheldering geven.

Natuurlijk niet in dezen zin, dat men van nu voortaan zich eenvoudig bij dit werk neerlegge en ja en amen zegt op al wat de Schrijver stelt en beweert. Een werk als dit bedoelt niet allereerst, om van buiten geleerd en nagepraat maar om ernstig bestudeerd en nagedacht te worden. De rijkste zegen zal er van dezen arbeid uitgaan, als de rijkste en diepe gedachten van den schrijver ons eigen denken prikkelen en tot een zelfstandig inzicht en oordeel ons leiden.

Maar desniettemin zal deze Encyclopedie de overeenstemming in de beginselen en grondgedachten der Theologie onder ons bevorderen. Het inzicht van den schrijver in het eigenlijke karakter der Gereformeerde Theologie is zoo juist, dat ieder die van haar eenige studie maakte, er zijne instemming niet aan onthouden kan.

Daarom is het te hopen, dat al onze studenten en predikanten zich dit werk zullen aanschaffen. Vijftien gulden is wel voor velen eene heele uitgaaf, maar de prijs is toch voor zulk een omvangrijk wetenschappelijk werk uiterst laag gesteld. En door één zoo'n werk wint men tal van andere boeken en brochures uit.

Het eerste deel behandelt, na het begrip der Encyclopedie, zeer uitvoerig de geschiedenis dezer wetenschap. Het getuigt van eene enorme werkracht. Reeds het opsporen en machtig worden van vele boeken, die hiervoor noodig waren, moet heel wat moeite gekost hebben. Eene gansche reeks van schrijvers over Encyclopedie trekt onze oogen voorbij. Men zou haast zeggen, dat het „des Guten zu viel“ was. Maar eene eenigszins volledige geschiedenis van dit vak was nog niet gegeven. En bij de beoordeeling van iederen schrijver komt niet alleen het eigen standpunt van Dr. Kuyper reeds duidelijk uit, maar ook de verhouding, waarin hij tot andere richtingen staat. Daarbij treft de waardeerende toon, die overal ook bij ernstige critiek wordt aangevraagd. Overal is de man van wetenschap aan het woord, wien het alleen om waarheid te doen is. Ook dit zal bijdragen tot waardeering van zijn werk in ruimen kring. En eindelijk is de stijl nooit dor of droog, maar frisch, helder, boeiend van het begin tot het eind. Moge het vele lezers vinden en vele discipelen wienen voor de Gereformeerde beginselen.

H. BAVINCK.

Stoomdruk van Zalsman te Kampen.